

(Եւրոպայի քաղաքները կարգաւ Դ. հ.)

ՀԲԱՇԱԳՈՐԾ ԲԺԻՇԿԸ

դրո ան կէ սիրէր, այժմ՝ արիշ ազնկոտ
մը Հեա է... — Խեղճ, ինչճ Կարոն... Տեւեք
այո ամէնը սիրտս՝ կը տրորեն, բայց

Քրիստոսը զգուշացնում է զամեն ինչ, որ
միջնադարյանը համար, պետի ողջնելու
կրկնակեն, որ ամեն մե աստուծո լիզու
կլիցք թխածու կ հերման միջնադար
— Ձեռ ուղիք, չեմ հարկեր, պատան
Լուիզե Գոզլիզո, երկու թնիսեր օրվե
մէջ տարուրեիւթով, Ան ինձ ճախած եր
իւր որթառունկերով, տասար տարւան չե
թաւքցին ան միմարեցի իւր արժէքէն
տիւրին, հիմա պէշտե պէշտե Էլլու՝ որ ի
բնի հաթիաթիմձ բնականաբար ար ին

— Անդրապատճառ, ես կը ճանաչեմ
դուք, ոչ, աղփար չէ ինչ որ պիտի ընէք
թիմք։

ինկուպատիստները
 — Ա՛յ, ոչ, պարագին, մեկ այլ
 կողմէն միւսն այն կողմէն քակ մը
 չկրնուող ձեռքներ, աչ, ոչ, Գ,
 Բմիշկ,
 — Ի՛նչ կ'ընէք, ունեցոյց Այլ
 Բաւիթր, Մխարանտէնտէ մայր
 նաո ձեռ էր, խնդ մարդը, և անթի
 ժու պէս խաւ, Յոճախ երբ իրեն
 լուստապաւէրէ և Քոչիք մ'աղիկ կը լս
 իտէ, խաղողով կը պաշտասխանէր, Բ.

Գեղ զայն խառնածախին փառքի մէջ
ստղծկանեմ ձեռք հոռւ սեւեռիք երկրորդ
ստղծ ըստանալ մը որ սեւաւշ ըստ
յուսիկիւն սեւի, շուրթի պէն բարբէ է, եր
գեհնոթի պէն է՝ երկրէ, սեւորդէի պէն է
քաւորէ, և իր մտաւորը ուղածին պէ
ն է ընէ՝

— Ի՞նչ ըսեմ, քանի որ այգիպէ :
ուրիշ կողմ գտնանամ. հոն էր տեսնել
փառքի խում մը, խառնեք էր մայրի
ու փառքի խառնեքը պատէի կողմ

Գրողները արեւելք ու ան գրեթէ՝ նա-
կա գծերն զինքն իրենց ստեղծած հաղափոյն-
ն էր, որպէս անմահ էր իր արժեքն, որ-
ձանագրութիւնը այդպէս կ'ըսէ, ան-
շուշտ մեղք մը պիտի ըլլայ զայն
կտանքի կոչել, ան անյեղան Բրըքլին
էր գրաւ ինքզինքը ույս աշխարհէն մեկ
նում զգայուն... ինչպէս կ'ըսէր. « քսո՛ր
կամենեք, Տիմէ ապաւանանախնիւ կ'ո՛րդ
որ զայն ողջն ընէ, լաւ, ու բնէն էր չձայն
— Գ. ԲՈՒՆԻ, ՏՈՒՄԱ ՍՈՒՐԵՆԵՆԻ

առաջ, յի փորձիկը մերն է, առաջ,
և ես ունոր մեծ մարդն եմ: Ազդի
գայի կրթէ կորած չէր, երբ ուր
իր կախմանմանը ունեցող, ու մեռ
ոչ, երբեք տեսնէիք թէ ինչքան գեղե
կը մեր փորձիկը, Աստուած առաջ մը
չէր ձեռնէ, լաւ, թող իր կամքը ըլլաւ:
Հիմա ուրիշ չէ տեսնիք որ դեռ կը ձեռն
Աստուած ինչ որ կամեցան, բայց ի
մէկ ձեռքով առածը միւս ձեռքով թէ

հարկաբեկ միասին ղեկնելու և մեկը ստի
տուի մը տատու կարողութիւն չունին
— Բաւական է, պաշտօնական շանթ
պոստով բռնիքը, և նորիսկ աւելի, քան
որ չէք ուզիր որ խռովանան կառավար
չափօր, սրիշ առկիւ պիտի փորձեմ, զ
միայն վերականգնանայեալով մեռելներ
— որովհետեւ ինչպէս զը տեսնէք, զո՛ր
էք որ անկախիկ իր կարծեմէք — ու
սղիւծեան չափանելով մահաւան ժաման

հերաւ մէջ գաղաթաղ Տիւանդերքոյ,
չպիտի թողու՞մ որ անոնք մեզ հզնն ք
ման արշախալ ձեռքման իմանալ ՄՆ
յարտով:

Ի՞նչ լաւաւ ձեռք ար աշխ Դրանաւորի-
րակիկն յետոյ մեր բժիշիչը հրաշարի՞
«ը չեղաւ»: Թէն ան չաղքեցորդ մեռե-
լիքը, բայց փրկեց բազմաթիւ հիւան-
դերու փրկեցը: Փիւղալիները ամուս-
նաւոր չաւառը ունենալ անոր — որով զի-
նքն ինչ զիջալիները, ճնէ՞ն զերեցմ:

ՕՐ. ՄԵԼԻՆԷ Ե. ԿԻՒՄԻՏԵՆՍԻ

27 մեկ. 925 փարիզ

Ներքն անդամ, քանի որ բաժակ
չկայ: Զուր կամեղու աման չու.
3.15. և արտաքին միաստան առ.

խմելով սովորական բան է զար-
ձակեմ Դիրիջանի մէջ: Մալուկան
թաղամասին մէջ ալ չկայ ոչ մէկ
կանոնաւոր ազդրելու: Բոլոր ազ-
դրելները կը գտնուին գիտափը-
նու բաց են, ուր շատ -անգամ ա-
նգամ հնէական շէնքեր կան:

Թիւն ունին ամաններ, նոյն իսկ ձիեր լուայուս Այդ ջուրէն կը խմեն հիւանդներն ալ, թերեւս այդ է պատճառը որ տարածուած է փոքրաբուժիչներ, մանուշանք երարկանքներու մէջ: Լոյսն ալ քիչ է, իսկ տեղ տեղ լապտեր մը իսկ չկայ:

Հայերը Եսրայի մէջ

Գա՛ն՛...
Խա՛վածան ի՞ր շրջանով կարելի
է համարել ի՞նչ Խա՛վարական շրջան
Թա՛լան ազգայնականութիւնը
Ի՞ր կազմէ նախադիմէ 80: Իսկ
ազգային փոքրամասնութիւնն
ընէ աչքի կը գործեն Յոյները և
ն. մասարտ Հայերը, Հայութեան
Ի՞ր ինչ է 780, որով Խա՛վածան շըր-
ժանը տեղը կը զգա՞նք երկրի
հայաբնակ քաղաքներուն մէջ:
(Ինչպիսիք լոգոնը, Սեւաստափոլը և
և Կէլիքի լիտուր: Խա՛վարի հա-

բացառապես տանի/հայրերէ, որ
րոնք երբևէ անցած են զերկին
2.5 տասնամեակներու ընթաց-
քին: Ընկերային տեսակէտով
կարելի է երեք մասի բաժնե-
նակիտի հաշուէթէնը, — բնա-
ւորներ, (զվաւորապէս) նախ-
նահայտով բռնակիրները, նախ-
նագործ, արհեստագործներ (մեծ ա-

գանձեր, շահարկին կանաքը մինչև
 ինչ վերջերս շատ ամբողջությամբ
 վիճակ չէ ներկայացրել և միայն
 վերջերս չէ նկատվել որոշ հին,
 դատախիւն Նախ քան 160 մլ.
 տանիքէ բաղկացած գաղութը
 վերջին շորս տարիներու ըն-
 ժամացքն ունէր նոր բակ չէ
 դրոյցով: Այս ուսումնական տե-
 ռերը շահին պիտի բացուի վեր-
 ցապէս, դրոյքը մը 70-75 հրկան
 աշխարհաբուհիսն ու երկու ու-
 տացիներով: Բազանք տանիք-
 ի վեր կայ քանդակարարական
 երկու մասը եւ արհեստ

[illegible]

Լոմամոյի խորհրդատուրի

Վարչ. երկու շաբաթի. Լոմամոյի մէջ չորս պետութեանց Անգլիոյ, Յիւստիոյ, Պիւրիֆայի և Կիւմանիոյ արտաքին նախարարները պիտի գումարուին խորհրդակցելու համար Ապրիլմիսին Պառլամենտի վարչ. գումարակցութեան ժամանակը ի վեր առաջին անգամն է որ Գիւմանիոյ նիստիս պետութեանց հետ համահասարակ իրաւունքներով կը մասնակցի Միջազգային ժողովի մը: Ընդհանուր կարծիքը ամէն ինչ շահեռանա Պառլամենտը կը կենդանի կարիքի պիտի ըլլայ առաջին անգամ ժողովուրդի պատերազմի մը: Յիւստիոյի և Գիւմանիոյ միջեւ: Կը կարծուի թէ արեւիկ նախաբայ մըն է դէպք կայանալիքները և կարծիքներ Միջազգային խորհրդակցութեան, որուն ջառագայճը եղաւ Փրնիշի մէջ Ֆրանսական նախարար Պ. Լուչէօր: Նոյն իսկ յամենա-ժողովը մը կազմուած է, որուն պաշտօնն է ժողովի հրաւիրել պետութեանց ներկայացուցիչները՝ զինքն համար սեւերայայի Միջազգային խորհրդակցութեան ռաւանական կիւմանը:

Արտաքին նախարար Պ. Գիւման Լոմամոյ մէկնեցաւ արդէն եւ այսօր: Նոյն պիտի տեսնուի Անգլիոյ արտաքին նախարար Պ. Զէմ, արցելին հետ Լոմամոյ միմեանն եւ Նոյնպէս Գիւմանիոյ կողմէ Պ. Երնիշէման եւ Իտալիոյ կողմէ Պ. Շալոյս:

Գիւմանիոյ Լոմամոյի խորհրդակցութեան մէջ նախ պիտի բաժնակցի արեւմտեան, յետոյ արեւելեան պետութեանց հետ. անոնց հետ առանձին առանձին համաձայնութեան զուէր կ'ունենայ որ կը զինական առաջարկները պիտի ներկայացնէ խորհրդակցութեան: Գիւմանիոյ կը պնդէ որ լոմամոյի Պառլամենտը կարիքի չէ զոր. ժողովը, մինչեւ որ իր արեւելեան անանաններուն մասին ապահովուի ձեռք չընկնէ:

Կախ Տիւրքիստան դէմ

Սուլթանի անկողանէ վերջ Տիւրքիստանը քաջուած են լոմանքը և սկսած են հրոսակային կռիւներու: Յիւստիոյիցները իրենց վերջին յաղթութեանց քաջակերտած, կը պարտաւորուին նոր յարձակողական մը սկսելու: Միանգամ ընդ միշտ վերջ տալու համար ապագա-տաճանական շարժումներ:

Հաջորդէ Բալքան ինքնակցի կը հնուաբն թէ Յիւստիոյիցները պաշտօնաւ են Ուլան. ձեպէր Տիւրքի մէջ է կը յուսան զերի բռնել Սուլթանի փառաւ է Արքաշը. որ կը կարծուի թէ ինչ որ քանուի Ուլան տեղեկութեան մը համաձայն է Արքաշը կը գտնուի Ան Խա-րաշ, ուր իրեն հիւր է Անգլոթուրքմանի երեւելիներէն Բաժանաճի փառաւ է Շալոյս:

Յիւստիոյ պատեր Ամերիկայի

Հակառակ առջի որոշան թիւերնու լաւատեսութեան, Պ. Փայլոյ յաջողեցաւ վերջինական համաձայնութեան մը զայ Ամերիկացիներէն հետ, պարտաւորուել իրենցին առիթիւ: Պ. Փայլոյի հակապաշար-ները ներկայացուած են իրեն ընդունուած: Իրականութիւնը այն է որ միայն հինգ տարուան համար ժամանակաւոր սահմանը մը եղած է, որուն համաձայն Յիւստիոյիցները յաղթող հինգ տարի. ներու ընթացիկ տարեկան 40 միլիոն տուրք պիտի վճարեն Ամե-րիկայի, իսկ հինգ տարի վերջ, կորիւն նպատակութեան պիտի առա-նայ Յիւստիոյի վճարելու կարողութիւնը և նոր կարգադրութեան պիտի ըլլայ: Յիւստիոյի պարտքն է, կըր հաշուով, չորս միլիոն տուրք. այս գումարին վրայ 1926—1931 ճարձեցին մէկ տուրք պիտի բանէ: Արդէն Յիւստիոն ամէն տարի 20 միլիոն տուրք կը վճարէ իրեն: Երկուստեք անգամ անկողանական պարտքներու արժէքը (407 միլիոն տուրք), որով այս ժամանակաւոր կարգադրութեան վերջ Յիւստիոն ստիպուած պիտի ըլլայ 20 միլիոն տուրքի յաւելածական վճա-րումը մը ընել:

Պ. Փայլոյ չէ կրցած ընդունել այս առաջարկը, եւ մենկած է Ամերիկային: Այս ձանդորակիւր միջ զգուշութեան առաջ բերած է ըզրոյ չընդունուած մէջ. վասն կայ որ Անգլիոյ պարտքի խնդրին ալ առեւժ այս անպարզութեան:

Իտալիոյ եւ Կիւմանիոյ մամաձայնութիւնը

Պ. Զիլէրին Գիւմանիոյ այցելութիւնը առաւ իր արդիւնքը: Գիւմանիոյ նախարարաց խորհուրդը վարեցաւ զընտանեոս նոր դաշնագրեր, որուն համար երկու տարիէ ի վեր անկողանական կը կատարուէին: Գիւմանիոյ մէջ կը իտալի տեսնական յարա-բերութեանց, երկնակալին եւ ծովային հարցադրութեանց, մար-տատուրքի, անտարական կապերու, ինչպէս նաեւ հիւպատոսական եւ իրաւական հարցերու մասին:

Նոր ուսմիտութիւն

Պայլոյ վերջին թիւերէն կ'իմանանք թէ այսուհետեւ ոչ-իտալի զորքներու Եւրոյը ընդմիջելու պիտի զատուի նաեւ զպար-տեւոր պատճեններու ընտանեանք: Անոնք տեղեկագիրներ պիտի ներկայացնեն կրկնական տեսչութեան, համաձայն իրենց հալոցողու-թեան և անոնց վրայ պիտի ճշդուի թուրք ուսուցիչներու ըլլալիք վճարումները:

Այս կարգադրութեան մինչեւ զարդաներուն գրաւումը քայլ մըն է արդէն:

Երեկ, երեկոյն — ՊԱՐԻՅԱՆԴԵՍ

«L. 3. ԴԱՆԿԱՅՈՒԹԵԱՆ ՕՐՈՒՄ» ԱՌԹԻ

10 Նոյեմբեր 1925, Ծաւաթ զիւր

«Petit Journal»-ի արանհետում մէջ 21 Rue Cadet

(Métro Cadetի դիմաց)

Երեկոյնը կը տեսնուի միջին միջին ատաւան

ՄԱՌՏԳԸ 5 ՅՈՒ

ՅՈՏԱՅԻՄԻՔԸ ԵՎ ՆԵՐՈՒԹԻՈՒՆ ԵՆԱՅՈՒ

Տաճակները կարելի է տեսնել միջին «ԵՄԱՄԱՐ» խմբագրատունէն

Մարտիական կենտրոն

Ճիւղ-ԳՈՒԼԻ ԿՐԹՈՒՄԵՆԵՐԸ

Յիւստիոյ պաշտօնական տարիչու-Նախկին ժողովները կը սկսին այսօր: Ըն-տաքին Փարիզի Մարզային տիտի-միջի, մայիս 23-ին Նոմանտի Սիւնթիք ու Փարիզի Անի Շու:

Սիւնթիք Կիւմանիոյ մէկնեցաւ Միւ-րի ուր Տիւրքի ու Ամերիկ, ժամագը-թիւն Անի խորհրդի տղայ Շու. Սիւնթիք Միւրիք Փարիզի միջին մայիս 23-ին Նոյնպէս այսօր Գիւմանիոյ Փարիզի Մարզային տիտիք վրայ մայիս 23-ին:

Փարիզի Մարզային տիտիք պիտի պիտի միջին Մարմանի Սիւնթիք ու Փարիզի զաւեշտակի Շու:

Յաղթող խմբից կը տեսնուի 2 կէտ, իսկ հաւատարմիս պարագային կէ-տից կը բաժնակցի արեւելի իր դէմ 1 Այս հաշիւները կը բաժնակցի իւս-տաք յաղթանակի մը կը կարծէ, որ կը զորէն Յիւստիոյիցները կողմին կիւ-մանի միջին ամէնէ կապուած ու չուս-կըրցուած են, որովհետեւ ամէն ոք կ'աշխատէ ըլլալ իր խաճիքի տեսչու-հանդէ Տարուի ինքը տեղի կ'ունենայ զուտարմիս, յստ իրենց կարողու-թեան:

ՅՈՒԹԱՅՆԵՐ

Ղիւնի մէջ (Իրեն) «Բաշանդու-թեան Փարիզ կը տեսնուի յաղթանակ Նոմանտի 11-ին, Pont-Evêque, Cinéma Etoile» որպէս միջոյ:

ԵՐԿԱՆԱՆԵՐ

Սիւնթիք Կիւմանի 4 Նոմ. Մայիս 23-ին Նոմանտի մէջ (184, պաշտօնական Մէ-ժիւն, մայիս 23-ին տեղի կ'ունենայ Պ. Լուան խորհրդի Տիւրքիցները, ժամանակաւոր թիւին Նիւրիքի մէջ. Միւրիքի (Միջոյ Սիւնթիք) և Սիւնթիքի (Միւրիքի) զաւեշտակը. Նիւրիքի պիտի ըլլայ մայիսի ժամագը զէ: Միւրիքի 20, 10 և 3 Ֆր.:

ԿԵ ՓԵՏՈՒԻ

Տիւրքիցները Տիւրքի Տիւրքիցները Տիւրքիցները կը փնտռէ իր ամուսինը Տիւրքի Տիւրքիցները, որով Տիւրքի զաւեշտակ ինքնուրոյն է կը խորհրդի ուր տեսչութեան ինքնուրոյն խմբագրու-թեան 2 Ս. Տիւրքիցները:

Կը փնտռուի Տիւրքիցները Սիւնթիքի մէջ խորհրդի, որ տարբէր ատաշ Փարիզ Լուան խորհրդի 13 կը բաժնակցի և Սիւնթիքի կ'աշխատէ. այժմ Տիւրքի անտաք ըլլալով կը խորհրդի տեսչութեան Տիւրքիցները. Cautiement de Varizel d'Isieux (Loire)

Պայլոյի զիւրիակ Նոմանտի 0. Տիւրքից-նէ և ինչի Ամերիկայից 60 ամերիկի Տիւրքիցները Տիւրքիցները, որ անոնց առաջ Մարտի 15, Rue Jean Goujon, կ'աշխատէ պատերազմ, կ'աշխատէ:

Պ. Բաշիկ Սաճագընի կը հրա-ւիրուի անտաք իսկ զոգ զիւրի կ'ա-րաւիկական պատերազմները, 15, Rue Jean Goujon:

Կը փնտռուի Տիւրքիցները, որ տեսնուի իր մեծ պաշտօնի երկու մասնակցի, չորս և զիւր ամերիկի: Տիւրքի խմբագրատուն:

ՀԱՅ ԼԵՈՒՆԻ ՀԱՅ ՄԱՐԿԱՅԻ

Պայլոյի իսկ իսկ Տիւրքիցները կը արաւիկական ժողով ունի Տիւրքիցները, Տիւրքի զաւեշտակի և Տիւրքի զաւեշտակի զաւեշտակ, փոխադրուած է:

17, Rue Lacépède

Զիւրի Իրեն անտաք իսկ զոգը: Professeur Armenien անտաք, զիւ-րիցը Տիւրքիցները:

ՏՈՒՐԻՆԵՐ Լ ԳՐԻԳՈՐԵԱՆ
126, rue du Faubourg St. Denis
Métro: Gare de l'Est Téléphone Nord 81 01
Լ'Գրիգորեան ժաման. Ամէն օր 4—7
Կիրակի օրերը մայիս 9—12
Ռեքիշ ամեն ժամագրութեան:

ՄԵԾԱԿԻՐ ՊԵՏԱԿԵՆԵՐ
(Agrandissements)
Իմանական աշխատանքներ
Խմբագրութիւններ Կրթական
պատերազմ և արտաքին Տիւրքիցներ
Պ. ԶԱՐԴՈՒՆԵՐ
9, rue Dagorno — Paris (12)

Table with 2 columns: Item, Price. Items include ՍԱԿԱՐԱՆ, ՍԻՐԵՐԵՆ, Տոպ, Մար (սպի), Թրակայի թիւ, Թրք. սպի, ՄԵՏԻՆԵՐ, Այգի, Տրակայի թիւ, Թրք. սպի, ՄԵՏԻՆԵՐ, Այգի, Տրակայի թիւ, Թրք. սպի.

Կանոնի եւ Կանոն
ԿԵՐՈՒԿ
ԿԱՐՈՆ ԶԱՐԴՈՒԹԵԱՆ
51, rue de Seine Մէթր Սեյն
Թիւրքի. Տիւրքիցներ 59-57
Զարի փայլ անտաք իսկ զոգը
ՀԱՅ ԼԵՈՒՆԻ ՀԱՅ ՄԱՐԿԱՅԻ
Հաղթանակ
Զիւրի Իրեն անտաք իսկ զոգը
ԼՂԳՐ. և Տիւրքիցները կ'աշխատէ
Կիւմանի ԼՂԳՐԻՆԵՐԻ
Ի Կիւմանի ԼՂԳՐԻՆԵՐԻ անտաք իսկ զոգը
ԼՂԳՐ. և Տիւրքիցները կ'աշխատէ
ԼՂԳՐ. և Տիւրքիցները կ'աշխատէ

Կանոնական-գիւղական
ԳԱՐԱԵԱՆ
Tailleur Mignon
3, rue Mignon, — Métro Odéon
Սիւնթիք Սիւնթիք Տիւրքիցները
Զիւրի Զիւրիցները զաւեշտակ
ԼՂԳՐ. և Տիւրքիցները կ'աշխատէ
ԼՂԳՐ. և Տիւրքիցները կ'աշխատէ
ԼՂԳՐ. և Տիւրքիցները կ'աշխատէ

Պ. ՍԵՐԱՍԻՆԵԱՆ
պատ. Փարիզ գտնուի կը կարծուի
Խորհրդի որ Տիւրքիցները կ'աշխատէ
ԼՂԳՐ. և Տիւրքիցները կ'աշխատէ
ԼՂԳՐ. և Տիւրքիցները կ'աշխատէ
ԼՂԳՐ. և Տիւրքիցները կ'աշխատէ

«AU PETIT CARILLON»
50 Ave. Jean Jaurès 30
Tél. Nord 57—60 Métro Jaurès
ԶԱՆԻԼԱԶԱՆ
Խմբագրութիւն (Revelis) 15 Եւրոպական
զաւեշտակ և անտաք իսկ զոգը
ԼՂԳՐ. և Տիւրքիցները կ'աշխատէ
ԼՂԳՐ. և Տիւրքիցները կ'աշխատէ
ԼՂԳՐ. և Տիւրքիցները կ'աշխատէ

ՀԱՆԴԱԵԱՆՈՒ ՀԱՅԱԿԱՆ ՀԱՆԴԱԵԱՆ
«ՊԱԹԻՍԵՐ»
15, Rue Lamartine Métro: Cadet կ'աշխատէ
ԼՂԳՐ. և Տիւրքիցները կ'աշխատէ
ԼՂԳՐ. և Տիւրքիցները կ'աշխատէ
ԼՂԳՐ. և Տիւրքիցները կ'աշխատէ

ՀԱՆԴԱԵԱՆՈՒ ՀԱՅԱԿԱՆ ՀԱՆԴԱԵԱՆ
ՀԱՆԴԱԵԱՆՈՒ ՀԱՅԱԿԱՆ ՀԱՆԴԱԵԱՆ
ՀԱՆԴԱԵԱՆՈՒ ՀԱՅԱԿԱՆ ՀԱՆԴԱԵԱՆ
ՀԱՆԴԱԵԱՆՈՒ ՀԱՅԱԿԱՆ ՀԱՆԴԱԵԱՆ
ՀԱՆԴԱԵԱՆՈՒ ՀԱՅԱԿԱՆ ՀԱՆԴԱԵԱՆ

“HARATCH”

Journal Arménien
Paraissant trois fois par semaine

Rédaction et Administration
65, Rue Pascal, PARIS (13)

ՉՈՒԵՐԵՄԵՆԻ
7
ՀՈԿՏԵՄԲԵՐ
1925

Իմպրիմե՝ ՀԵՐԵՐԸ ՄԻՈՒՆԻՍԵՆ

Ա. Ֆ. Ֆ. Ֆ. Ֆ. Ֆ. Ֆ.	Լուսավորող	Վերամշակող	Տարեկան
Ֆրանսիա և Գաղութներ	16 ֆր.	55 ֆր.	65 ֆր.
Անգլիա և Ամերիկա	—	10 շ.	20 շ.
Ուրիշ երկրներ	—	5 շ.	5 շ.
		30 ֆր.	90 ֆր.

Ձեֆ, մեմանդոսթ ևն. գրեթ. Sch. Missakianի անունով

Ա. ՏՄԻԻ ԹԻԻ 29

Կր ճիսսարակոյ ԿԻՄԿԻ, ՉՈՒԵՐԵՄԵՆԻ և ՈՐԲԱՐ

ԳԻՆ 40 ՍԱՆԹԻՍ

ԵԿԻՂ ԽՈՍԶ

ԱԼԵԿՍԱՆԻ ԹՈՒՐԵԻԱՆ

Երեւնի թաղաւն անգորք և ամուր, բայց ներքնապէս մտահոգ է թուրքիսն:

Պակաս չեն ստորերկրայն խորունկներ: Արեւն մէջ խոզեղեցաւ, քրտակն աղտոտաբուրժիւնը, սակայն Եփեսոսի չկեցաւ, կատարել տ. նոր վերջնական Նաշտախորհարը: Կոնիսերը գտարձ ևն, բայց աւելի ծանր մզմանմէ մը կը մնային հորդոնք:

Նախ, Քիւրտերը վատան չին և կը չէին փրկուիլ պաշարը, այլ անգամ աւելի դիտակցորն ապարդիւ շնտառելով: Ինչ որ անգի ունեցան անցեալ փնտրուարն, տարեկան շարժում մըն էր, ժա, ժամակէն առաջ պայծառ, և առանց լուրջ ծրագրի: Նոր պիտի տրի բուն աղպայն, աղտոտաբուրժիւն կուր, ծանաւանը որ վերջնիւր րուկան կըրցն ալ բարդորեցաւ, շնորհիւ թշուալան գազանութեանց: Շարժման վարիները դեռ նոր կըրցն են պատրաստել իրենց տեղիկալիրը պատահած դէպքերու մասին, որոնք շատ կը նմանին հաշմանք սարսափներուն, ինչպէս զինքնք օրը օրին ճարը, աղտոտաբուրժիւն, խառնան երկրորդ Էլ-Կիբն ևն գերիներու, բուն թրքացուն, — այս բոլորը կատարուած են նոր տպագրութեանը և Եփեսոսիպատման մոլորեղութեանը: Արեւին փոփոխութեանը իսկապէս արեւելեան առաքելութիւնն է, այնպէս որ, գիտար և նախատեսել թէ ուր պիտի յանգի նոր պտեղման մը: Այս գիտարին վրայ լայն կրնան գործադրեցնել թուրքն աւ Քիւրտը, շնորհիւ քարտուր: Գործադրութեան Անգլիան անգամ չէ որ իրարուն դէմ պիտի կենն անոնք, բայց այս անգամ աւելի հասուն կ'երեւան քրտալ վարիները:

Իրադիները կը հաստատեն թէ թուրք բանակին կորովն այլ խառնած է, հակառակ վերին յայտնութեանց: Են ճիշտ արտաճար, ամեն արեւտական միջոց կը փորձեն, որպէս զի արեւ մարտական կըրցն: Այս է մէջ պատահար այն իրարորցումին, որ կը տրեկ Մուսուլի վեճին առթիւ: Մուսուլիս Բեմայ կը միանեծան իշխաւ, նախաժեռ, ինչպէս և արդիպումն, եւրոպականացումն արալին մէջ, ուրիշ վնասարան չունի բայց միայն բանակը, որուն զորքայման համար կը պտակ պիտուան կեանքուն ամէնէն պարտաբումբին: Մուսուլն բաւանքն այլ ունի խոցիք, որոնք չեն պայծառ: Անոր ամէնէն հեղինակաւոր կազմակերպիչները ապարդիւնք գրուած են պարտէ, եւ նոյն իսկ հակադրութեան տակ են, եւ կը հետապնդեն իրենք ընդգրկուածքը: Թուտար է հաստատ, որ երկար առնի կրտաւ, րական գիտարութեանը գոհանան յուրտեսել, Ինքիքի, Անի ծառաւ, Գործադրիչիք թնայով փառանքն եւ դեռ լայնամիջի ուրիշ տնայնորդները, ինչպէս եւ անոնց մուտք-բազմապիս լուսաբար: Նոյն, ինչ որ նոր ինքիքականութեանը են միւս փգոնքները: Անոնց պատճառն չէ որ, անտարաքալի գործունեութենէն մը, անհաշիւ կախարհականութեան եւ թիպապատմութեանը չեղով, Եփեսոսի յանգար կարճ կայեցէ Պոլսոյ խնայարկներուն գաւոր, եւ անպարտ արակեց զանեցի, անպատիւ, մեղադարձի մը ստորագրել տալով անոնք: Նոյն իսկ առաջարկութեան ներսում շնորհել նիւսէյին ծանկոյն, որ իր մեղքերը կը բաւէ Անտուրիւ խորեքը, Զօրութ մէջ անկեցը:

Ինչպէս միշտ, վերէն արուած հրամանն մը վրայ, բուն կը հանուն փաթեթներն ու հնչուպներն են, Գրտապի ու Անտապի «Իբրեւնիլի», ներք. կամ Պեշիքիսի-Կապաշիսի բեռնակիրներն անգամ հրապարակաւ կը պատեն և ծովը կը նետան իրենց ֆէ-թը, որ սարկութեան խորքը անցնանք եւ հիմա, եւ անտարաքալութեան ապարդիւ կը համարեն, հետեւեալը եւ միայն րայաները կը ներգր: Եւ սակայն, շատ ալ վատանիլ չէ այս արեւտական պատաստար, եւ կը թանձրանք «Ներքիլ իսթիլերի» հասանքը Կապաշիսի ընդհանրութեանը, նորին հառ-հառ ձայնի կը կտեն որոնք շատ պիտանան, — հոնա մը յանգնած է յայտարարել թէ գլխաւոր կը հակակ Ներխուրիս, իսկ ուրիշ մը անձնապաշտ կըր, եւ քր բուն զանիւր են փաթեթը...

Ցուպիկն չիտեցանք կլտական առաջապի մայրն, որ քրոնիկ հանգամանք անի եւ հիւստիսի կը պէլ կը կրծէ, կը չորցնէ ար. առաքելութեան բոլոր երանքները վարպաճե փոխեցաւ, անհաշիւ կորուստանք եղան որոնք կը շարունակեն մինչեւ այսօր, եւ առկան նորին անօթի է թուրք պաշտօնան, եւ կառավարութիւնը արկարկած է կանխովճար մը շնորհել, որպէս զի գլխաւոր առնան, վարչաբուր շահեն:

Նորք մը, — այս պայմաններուն մէջ կարելի պիտի ըլլայ կանգնել Անլ, միշտ ծառակ շահեցնելով:

Ջիւտարական փառքերը չեն կընար պողպատի վրասնել աւաղէ չիւրք, իսկ բնութիւնը, ճնշումը ուշ-հանուն պայթում յառաջ կը բերեն:

ՀԱՅԱՍՏԱՆ

ԻՆՉ ԿԸ ԽՈՒՐԵՆԻ ԽՈՐԱՎԱՐԻ ՄԱՍԻՆ

Հայայն գործաւար Պ. Երզնկեան հետեւեալ յայտարարութեանը բ. տան և Եփեսոսի Նաշտաւանի խնարհին:—

Կառավարութիւնը որոշած է լուսավորչի մաս առաջ Հայորդութեան ընդունիլ Յունական, Քուրդական, Միջագետքեան և ուրիշ վարիներէ Հայայնի և ներքին գործադարները կառավարութեանը աշխատակներ կը կառարեն, յարմարութիւններ տնտեսական համար Մաս օրերու Հայաստան պիտի հանդիս եկին: Խաւք, 800 և 1000 Տրակ, Բազմակտանութեան շուրջ մեծ աշխուկ րարդորեցանք և գաղանկագիտական մամուլը, բարդական գրամատիկ չէլիկի համար: Մեզ կը մտադրեն թէ գաղթականները գուրագուր չենք ընդունիլ Հայաստան Մեր պատանդութեանը գաղթականութեան կտակ է գորք և րարդիւ, ներգրովի Տրակին մասին: Ինքն կ'ընդունինք այնքան որքան կը մերեն մեր հոգային եւ անհասկանալի պիտուինք: Մենք կը ստանձնենք տնտեսութեան և մշակութիւն մեզ պիտուինք, եւ բուն մէջ մեր կըրին վերելք, կ'ոչնախորք վերջուր կ'աւ արեւուն կըրիք: Մենք չենք կընար ընդունիլ խորեքի ներգրովի, առաջ միջոցներ տնտեսիկ, և երկրորդ զանաւն տնտեսիկն զորք զարաւանդում: Մենք տակն կ'ըսենք:— Եթէ կրտայն կ'ոչենք որ գաղթականութեան Տրաք լուծին, անհրաժեշտ է դաւ, թէ տնտեսութեան համար թէ հոգ և թէ տնտեսութեան պարտաստիւնը, դուր, բաւարկիլ, մարմնակը, որ գաղթականութեան արեւել ճակեղ թուիս խորեքն կը ապրին գամբարեւի իրաւ, քարտայն էր արդեւս արդարեւորն հանգի, սակայն ընդունակ միայն կ'ուրիշուր արդարեւոր թափերու, բարիքն ուղ զորքաները լուծանցիկ ներգրովի: Լուել խորքը անգը լիայ էր որքան կը պտուենք մեզ կը յորեքն նախեւոր, իրաւ մեր և Կառավարութեանը Տրաքիսի Մուսուլին քարկուել և երբեք չենք կառարկել տնտ քարէ որքա մարգարութեանը մայր, սակայն մեծ բանն թէ պտուենք անոր տապելու, բանն թէ Մ. որ ան չէ այլ խորեքը ուրեղը, այլ Եփեսոս, Բաշմալիսիւր: Մենք զորք և որքանի ընդէ նախեւոր, — մեծ մարտական զանգուրիլ չունէ: Եթէ զորք և ձեզ ուրախութեանը կ'ուզէք որ ներգրովի Տրաք լուծին, անցեալ մեզ ձեզ փոխաւորեն, մեզ պտուենք ենք մեր քարտայնութեանը ապարդիւ: Եթէ իրաւն իսկ փոխաւորութեանը զորք զամբարանութեանը միջոցն: Մենք գորտարան ենք լու տոկոս վճարելու, որքանի կ'ուզենք, որ գաղթականութեան Տրաք լուծին ինչ պտուենք, կը տնտեսիկ:

Եւ մարք Պ. Երզնկեան յայտնած է թէ անցեալ Յունիկ որքանութեան 300,000 շէնքերը Եփեսոս և 100,000 Կառավարչի հոնք կ'անտարեւորեն: Համար Երեւանի քաղաքը 700,000 և հոնա եւ արդարեւ պիտի լայնան իտական միջոցներով: Ապարդիւութեան քաղաքը չեն անցիկ զանիւր տնտեսիկ Հայորդ:

Օ Ր Ը Օ Ր Ի Ն

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՄԵԿԵՆՈՂ

ԳԱՂԹԱԿԱՆՆԵՐՆ ԵՒ ՈՐԲԵՐԸ

Վերին թղթաբարով անտուած թղթիւնէն կը սեղեկանանք թէ Պոլսոյ գաղթականներուն մէջ շատը շիւտեմբը մին դէպի Երեւան ծառայ պիտի կլին: անոնց պիտի հետեւի ուրիշ կարգաւ մը՝ ծառ օրէն: Յունաստանի արտաքին նախարարութիւնն ալ որոշած է որ 2000 հայ գաղթականներ փոխադրուին Հայաստան: 1700ը Սեւա-նիւն, 500ը փերսպէն նաւ պիտի նախի: Անոնքմէ զատ 200 որ թրքն ալ ծառայ պիտի հանուին:

Աթէնքի մէջ այս խնդրներով կը զրալին այժմ Սեւաստանի Միջագային Դրասանակի ներկայացուցիչ Պ. Յվէրներ և Իրիֆի պատուիրակ Պ. Չայու: Նոր կարգադրութեան համաձայն Յունաստան գաղտնուղ հայ գաղթականները պիտի փոխանակուին Կովկաս հաստատուած Գոնոսցի Յոյներուն հետ: Այս կարգադրութիւնը մասնով կուտայ Հելլեն Հայապարտութեան, որ նախապէս կը հաշուէր թէ Հայաստան մինչեւ լաւանքուն տեղ պիտի կրնայ գտնուիլ բացը մնացած յոյն գաղթականները, անչպէս հիմա փոխանակութեան սկզբունքով որքան Հայ կլին Յունաստանէն, այնքան Յոյն պիտի մտնէ Գոնոսցի: Հելլեն կառավարութիւնը բարդական կամ Կովկասի յանձնարարութիւնը կը շուրի Հայերու հանդէպ, մինչպէս պարտաբար պիտի ըլլայ յոյն գաղթականներուն համար զրամական մեծանեծ գորգուրթիւնները ընել: Անկէ զատ, Կովկասէն փոխադրուելիք Յոյները մեծ մասամբ վարակուած պիտի ըլլան պոլեոնիկան զարգալիկներով, ինչ որ ստարգի կ'աղբէ կառավարութեան: Այս բոլորը խնարի ունեւնալով, պաշտօնական զրլանքներու մէջ կը կարծեն թէ ինչպէս կառավարութիւնը իր զիջքը պիտի փորէ հայ գաղթականներուն հանդէպ և վերջ պիտի տայ տնտեսանութեան ներսուն:

Կեանքով ազգային կայունութիւնը գրտուած

Թուրք կառավարութիւնը զրտուած է Կեսարիոյ բոլոր եկեղեցիս, պատական կայունութիւնը: Անաշխարական Գոնոսցի կրկին անգամ Եփեսոսի կառավարութեան ուղղութիւն հետադրով մը կը բորքէ այն անհրաւ կարգադրութեանը մէջ, որ հանապազել է նոյնիսկ լքեալ գոյգրերու մասին գործադրութեան մէջ խոր օրէնքին տրամադրութեան: Կեսարիոյ մէջ այժմ կ'ալ 600 տուն հայութիւն: Կան մեծ թիւով որքեր, որոնք հիմա գաղտնուի բոլոր միջոցները Կրտուած են, կարելիութիւնն ալ չկայ անոնք ուրիշ տեղ փոխադրելու: Վասն թէ անական ծախքն է 400 տարի, կարտանութեան իճնակ հե-տըզհատ կը ծանրանայ: Նոյն կարգութիւնը կը տրեկ նաւ ծագարակ մէջ:

Հայապարտութիւնը կը ըլլային

Խորհրդային Մուսուլիս Գործադարներու Խորհուրդը որոշեց հայապարտութեան զրկիլ արտասանման գտնուող այն վիտարները, որոնք չեն օգտուած եւ Հ. Մուսուլիսն ծալաբացի դաւանոր: համար արտած պայմանագրով Անկէ բացառութիւն են անոնք որոնց ընական վայրերուն մէջ Խորհրդային ներկայացուցիչներ չկան:

Իրաւ կը սպաննեն

Պոլսոյ վերականգն և իտալիոյ մէջ, ֆաշիստներ և ընդդիմա, զիններուն միջեւ Գաւաթի օր ծիօրեցալի մէջ սպանուեցաւ: Քուշտա պետերէն Լուփորիսի: Այս առթիւ խոփուրիւններ ծագեցան եւ կատակեցի մը սպանուեցան: Երկու քաղաքականականներ ալ, մէկը Երեւանիսան, մասն մեծիւ եւ քաղաքական: ասի:

Հայապարտութիւնը կը ըլլային

Թուրք Ինքիւնը շատ կը խօսին Հայերու լքեալ գոյգրերուն մասին: Վերին կարգադրութեան համաձայն, Պոլսոյ Հայերու հայ կարգի կայունները պիտի պատնին իրենց ներկալ վիճակին մէջ և եթէ թուրք գաղթականներուն համար բաւականութեան լուսնապատական գոյգրը չգտնուի, այն ասուն է որ Հայերուն կայունները պիտի օգտաբարութիւն կ'աղբ: Եւ պարտութիւնները գործանան են, Հայերու լքեալ գոյգրերով շահագորդուող շրջանակներու մէջ, տեսակեալ տարբերութեանը հետեւեալ:

Կաւարան միջակ Յունաստանի մէջ

Երկուշաբթի օր պաշտարանն վիճակ կը գրաբնութիւն հրատարակուեց: Յունաստանի մէջ, ուր մեծ յուզում կը տրեկ:

Գործադարի վախ

Քրտանուիլ պայմաններն հաստատուող գործադու հաշիկն այսօր, իրեն բոլորը: Գործադարը ծալաքական հանգարեց ունի, եւ միջոցներ ձեռք անտան են, թիւումէկներու եւ օթպիսիւններէն մէկը շարունակուող: համար:

(Ճարտանկարները կարգադր. Դ. Ե.)

ՆԱԽԱԿ ԵՐ ՆԵՂՈՍԻ ԱՓԵՐԷՆ

ԳԱՂՈՒԹԻ ՄԸ
ԴԻՄԱՆԿԱՐԸ

Գանձրե, 25 Մայս.
Հայ դատաւթան Համար իսկ ան-
տիւր, ցաւացիւօրէն բացաւ իկ օրիւն.
Քէօ կ'ապրինք:

Հայտնի էր, հայտնի էր, որ
տառ անդէ և հետոս, ապազին
հետէն արեւմտեան կողմէն՝ Փոքր
Բլբլանի տարածքները հորին ու ին
քեզ դրան ընդ։ Հայաստանը հարկի
Բլբլանի հայ շահագէ, ինչ կերտ
էր Վրաց հանգանքին քրտնեկանակ
առաջնորդի գանդը։ Եւ դեռ, անու
սական տարածք, քաղաքական հոգե
և խառնակ անտարկութիւն
էր կոչման հետեւին, որոնք
տեղանքում իրեն ինչ վրտակ
հայտնի հանդիս կրտ ճոնդակ
գնալ տալ կրտ, կրտով ինչկ
և՛ կրտով ինչ՝ անոր տար և հա
յտն արդեւ ինչպէս տար
է տարին, ինչն որ մշտեւ քա
րտնի ինչ ապրին հետին և հայ
իւրին ճոնդակարդին
Եւ տեղանքին, ինչական
մէ քաղաքական և հայ ճոնդակ
և իր կրտին մտածողին, որ կրտ
ս. ճոնդակը, քաղաքին մէ ինչ
քաղաքական և հայ ճոնդակ

Անց կրկն քննչ զմեզ զարգին Բե-
եղարարն Նախորդ
Հայ գաղութին մեջ, կարելի է ան-
ստանալին Եւ եղբարուն Զարգին, որ
ի զարգին կրկն զարգերն մասին իմ
խառնի՝ չմի քաջ միշտ ծարարուն
Բեթարին արարականն և շարքին
Տառնարուն, զկարգարարն 905
մինչ 922, իմարն 22-35, 100, եղբար
Իմարն 22-35, 100, եղբար
տառնարուն Բեթարին և զկարգն արար-
ականն Զարգին զիմ և իմարն Բեթարին
կարգն իմ արարականն Զարգին, այս
զարգինն ձեռն ու արարականն
Զարգինն և իմարն Զարգինն իմ
ժամանակն, մամբար կարգարարն Բեթարին
և իմ Զարգինն և իմ արարականն
Զարգին, զարգարարուն կարգն և իմար
Տառնարունն

Երկրորդ հայրենիք, ընդհանրապես
բարոյական միակ չէ՝ առկա, հայ, ինք-
նազույժ, ժողովրդային այն է, որ զո-
րավորված է երկխոսյալ ազգային հոգի
համագործակցության և եղան մասունք
կրթական կենտրոն, կյան հիմունքներ
ազատարար ընկերու մոտ՝ որ, երկուս
հապաք համարակարգ, գործի կո-
մունք է, որ, որ հաստատուն հայրեն-
դրիքի միջոց, կեանք են կամ բան-
կախարհում կամ ազգային շրջանակում
գործուն հայրենիք մարտիկ, ընչ
պայման շարժիչ հիմն երկուս պարզապես
այդ երկխոսյալ համարակարգ առաջին հիմ-
նական հիմունքն ունի, շարժիչ
բերել կեանքան են հիմունք, առաջին
ազգային համարակարգ երկուս հիմունք
եղան և միջոց, որ պարզապես ունի
հայրենիք են մարտիկ Այս պայման
մարտիկեն ազգային հայրենիք և ազգ-
ային հիմունքներ են, կրթական գրավ-
կաները Այնպիսի ընչ կամային
այն հայրենիք մասին, որոնք առաջին
առաջինը կը կրեն և մեծագույն
կարծանք են ազգային կենտրոն և կո-
մունքային կենտրոն ազգային կենտրոն ու գ-
մանքային կենտրոն

Կենդին տառեկերու դպրեցի
 Կոյս արած եւ շնոր տնոր միայ
 զաւ հետեցի Զ հարստացեալին
 Տոստմար քաղաքապետութեալ լինի
 Բերած է չն եւ փրկեալ արձաժն
 Դէպի Շաղկիտ արշաւը եւ լաւ
 յառաջով գործեալ, ու արջման
 թիւով Տալը կրկին, որ հառաջ
 Խաղալի, ամեն քան զքրդով, աւ
 Հարմար չգտնեալ: Հովազով աս
 Կապել, փրկած Խաղալ/առաքի
 Երթաճարմեք, կենդանի պահադ
 Ետեւան եւս

Ելադու, առաջնորդեմամբ Է. Ն. Դաշնադուրյանի, երկուստե՛ս երեսուցյալներից և ապառա՛նի տարրերից՝ Վերքի մարզի տարիներում հաճախ է մտնում չափ ևս ոչ մեծ, բայց ևս չգործնական մեջ։

Եվ ևս այժմ, երկու իրարմեջ մեկը Եկեղանցիկում 1923-ին էլ իր, անցյալ է ապրել այդ անբերուն ձևերը և զայնի հետքերն ու գործերն ընդունել — և կը թափ թէ վերջնապես — մարդկության տարրեր, որոնք հենի հը վաղեմի ապրվից գործերը ընդ պատճառաբանքի չեն չառաքվի։

Յար Գրգորյանին պիտի, ոչ միայն
 Քաճը շուրջ և կենդանութեան մասը
 աղայանք կանգնին մէջ, այլ և պա-
 տաւորութեան մեծին ոգին տիրայան
 ևն, և իբրեւ ջրաշնչին և անկէջի
 երկն արտիւնք, կայսրածանկ Տառապ-
 ներն մեծանայան սակեցին ևւ այս
 իրեն ճշտ. կրկնական կենտրոն անկ-
 ինքնից յարաւոր մը աստաղայն ան-
 աստիւրք երկ և զարդիկ համար, որ
 իկ պարտ առաջ Արեւստիւրդին
 Ժամարձանին տարեկանին կուտեցն
 և ձեռնորդանքինն անկեմէն Է
 Քաճան կայսրայան և զրաւան ճանա-
 քնուողա Գ. Նիկոլ Աղայանիւր, եր-
 յա տարեգրքանին Տամար պաշտ-
 յաւորական և զգաւոր-մանկական
 Գ. Լեւոն Մանուկ. Դպրոցին մէջ չ
 պատկեր էրտաւոր և զարտաւորա-
 սելն ունի, ստորտ մակ յայն Է
 ինչպէս կրկնական արդիւնային շըջ
 մը Տամար, պատկերիւր որ աղայանք եր-
 յորդակայան Ժամարձան եւ ճիւղն
 ճարպիւր քիչ մը սակէ Տառապ-
 ներական այս կիսակնի պաշտ իմ
 ևնկեցին երկ Սիւրբաղայանիւր Է
 ուրկնիցն արարեւելեանք, իրեն
 աղայան զատաւորականութեան
 Կառ-չեպարտատական և Քառերակ
 ետեկիւրդական, կուրկին և ըսել կ
 Արեւստիւրդին տա շտեման, կրկն-
 զատեալ աղայան-ժամարձանին կեան
 եւ աստիւր կեանքի Գ. ՔԱՃԻ

Զայն վր . . . ռուկայե՛ր

Կը փութամ բանի մը տեղին
 թիւները հաղորդել տպագրողին առ
 առիթն զբայ, որ ունենէն բանուի
 Հետեւն է շատ մ'ը հայ երթաւոր
 քու Հաճար, Փայրիկի մէջ:

Այսպէս Շահ Դամանտարեթ ի
կէս խառնելով, 1000 տալի եւ Հայկ
միւր, միջոց մտք փնտրելով (ա
տիւր) կ'աշխատէր, երբեք ալ գրե
20—25 տարեկան երիտասարդե
շատերը Պարսկի, այդ-նայեւս հ
ընտրելով, Գաւիշահեթ կ'ըրոյն եւս
վաճառեալներու ալ վաճառքի
ըրաւէր։ Երեւէ շատեր ըստեւ հ
այ աշխատանքները կրկնել տալով
նոյնիսկ տակի տար անձնեկէ
հաստատել եւս Հայ վաճառականի
տիր տնտեսութեւնը բրոյն եւս կր
րաւորը տարակիւն ի կողմն։ Ճախ
կել ալ այդպիսի շտապահանգե
մէն եւ Գոնէ ինք զառ առեւերի
կրկնել զարեւելիքները, որոնք հ
բաւեւ առաջ կ'ընել տալականները
Հայուն։

Թէ զբնէ վաճառուինք թէ ի
միջոցդ նախնիք, շատ բաւ գնաց
գտած ենք բայք ասորիներն. ճշտ
բայք վաճառելի եւ պատուաւոր մտ
նաւորաւ. ճանախ ենք ինչպէս ի
ցանձաւ մարտն խաղողի, վաճառ
լաններք ինչպէս անեն տեղ, ճա
նալոյ շատ քաղաքովն, ժամանակ
ներէ եւ նախնիք շարքերն ապէ ի
լենն եւ՝ Տաթարի ասիակ կը հետաք
րուեն. Իսկ երկուստայք ընեն եւ
պատկերք առիկ յառաքելի եւ —
կան անաղաղք տաղաքներ իւր աս
լիքիւնք ինչպէս ընեն իւր խաղողի
արքներն ալ իւր Տաթարի Տաքս
Յոսեփներն կը պատասխանեն. եւ

ԱՐԴԱՐ ԵՆՔ ԱՐԴԵՐ:

«Դրոշակ»-ի առաջին համարում
լայ տեսու ընկեր է. Սուրենի «Երե-
կ այսօր» խորագիրը կրող յոթու-
որեն չհասած մի փոքր ուշացած, «
Ճառագեցի» ստույգի մեջ ընկեր Վ.
Ստեփանի, իր «Ճառագած սերունդ»
յոթանամյա Եղի կիկո յոթաններն ա-
ռիկ ընկեր, ինձ մի փոքր առկի լը-
րորեն մասնակցու:

«Ո՛րն է ձեր պատմութիւնը, աղաք
 ո՛ր է ձեր շուկը...» հարցնում է
 Ե. Սուրենյան այն սերունդին, ո
 «կը շնչէ անոր հայրենիքին մէջ, ք
 ոնկէ գոչում է ու որ աւելի է հիմ
 ամեարացած և աւելի գետնայ թախք
 տնի քան առաջ...»

Փարսիներ մի հարեանցի ահնար
 զծել 1914էն յետոյ . կատարու
 ածցրերու վրայ և տննինք, իրօք ա
 ռետ սերունդ» կոչուածը այնքան «ճա
 րագած», «խորշակահար» է եղած...

[illegible]

Բայց զո՞ւցէ նրանք անցած
բանզին էին պատկանում
... Կանի մեծ իհաւնցից լեռոյ է

Տասնեակ հաղարներով դադարեալ
թիւն էր հաւարած Եզդիրի, Վաղա
շապատի և Երեւանի մէջ, Համաձ
րակն ու մահը, ինտոն ու դարձա՞

տութիւնները, ստանալից զիտեան
Հնուրէն ինչ փոքրեցող ամենապարզ
ճանաչ մարդան աղաւթն իւր զարեւ
թիւն օրքիւնն, եւր ճամբիկ կտորով
Հնաճանրեւ զի, ուղիքն էին,
արձանարձեղով շամաքանան ու մա
հապտապոյսներն ու գլխաւորն ի
քիւր տառնալից պատշաճը ստանալի
քիւր, ուղիքն էին ստանալիս իւր
Փիկն զից կապող այն շարէլ առան
կանքը, որոնք զիտապապար ճնուէ
րդիկ իրեւն զիտապարն կարգաւ
բազմաթիւն, զսեւ իւր զիտեւման
յաւ, յի փոքր զիտեւն քրտն զի
յամ շարիւր։ Իրախապարար
Հնա քրտնի շամաքանովն զոյ զի
է Սաքնիւն զՆաճանրեւն, թէ չէ
զիտաւ առնը, թէ ուղիքն էին իր
արախապարարը...

...Արշալույս հիսունհինգերեւ
դարձուցած յնուր, երբ առաւ
մեկը-մեկը կտակած զգրից լցում
եղբ Բուշից, Բուսիւմ, ու զարկ
ստեղծանաւ մայրը, մայրը, զեկեկ
էր ինքնորդ, երբ զստակած օմբ
մայր Բեկեղը զտակ էր զաւրճ
քնան ու զստակած քնան զաւրճ, ոմ
էր, երբ արշալույսը մայրը մայր
էր զնուրիս անարարութիւնս զի
տարածարեցին Ալլալին ինքս
Քիշիկով, Երեւան ու այլ զայր
հայրերով, ինքն չէր այլ Քախկ
ներս այլ ինքնիս օտարիս ստի
կութիւնս զայր ինքն ինքն ինքն

Քաղքը ստիկաներն պահամտի են երևան
 աստիճանները ցրեցին Մուշեղ միշտ
 զբոսի, Մարգարավանը միշտ Ղարա
 թիկնեմ ու Սարգիսթապատուն Ինչպե՞ս կ
 բնիկն է մտածանալ մեր նոր սերն
 առաջագամստիկաներից՝ Մեծեան, Գու
 ղենը, Մուշեղը, Սամսոնը, Աբրահամ
 արունը, բոլորն այ բնիկն մի օրուն
 միշտ, իրենց արևելքի օձեկով Հայաստանի
 իրենց աստիճանն չիմտաբար...

Սրանք էլ ի տար սերունդն չեն,
 ... Այնուհետև ապառ էր ուղի
 մեր երկրից։ Եւ թուտ էր, որ
 մեր սերունդը գտնէ ինչպէս պիտի
 թաղարկէ ինչպէս պիտի գտնէ, մի
 աշխատանք չի՛նք։ Բայց հարկ
 էր ապշը Մեծ երկար աղաղակ
 պիտանի կանգնա՞ն եղա՞ւ մի օր,
 քիչ ռաւաղի երկրապաշտիկներ
 ձուլ՝ ձուլ՝ զար զար զար՝ եղա՞ւ մի օր,
 եւ զաւազիկ գտարեք իր զարաթ
 նախկիններէն ովքեր էին, որ
 յիշատէ գէշերէն ժամանակ, ապշ
 մարհնալ մանն իր ժողով, ապա
 ժամանակներուս, գիտեալներ
 բարեպաշտի մէջ աշխատանք չու
 րդպիւրի յետ կանանցն նրանց, չու
 ինքինքն ապրած արժամանակներէն
 երեսուն ուստաւորներէն չէր ար
 եւ զաւաթներէն ինքն ինքնաւոր երկր
 ցու ձորքիկ չէա միտին։ Եւ վերջ
 ողջ աշխարհ ինքն ինքնաւոր Եւ պեռ
 ղեր չէին, որ իրենց կոտորե
 լու երկրի աշխատանքից ներս խա
 առախէ Կապիւրիներէն։

... Էրք մեր ժողովուրդը, երկուս
ընթացածներս բազմեցին և Տանձ
նեկի կողմի, քիմքանց առա-
վանքներ, երբ ամի ամառեալս չ
լաւառի վարչապէս Ե. Օսկանեան
ստանիկով ընչոյստի խոճապակի
մայրով ընչոյստ, յայտարարեմ էր
սէպտեմբեր 1917 թ. 15-ին
Հայաստանի առաջադիմեան Կեդրո-
սոցցիզմի մասին իմ ճինք
Քարիկի եւս ապագայներս կը
քնմ մեր յայտնաբերեմ. «ո՛ր
քանք քաջադիմեան իրեն արա-
ղրի կառավարութեան եւ անդի-
մայս եւ Տակաւոր... Հայաստանի վար-
չիտի ցախի իրեն չկատարեց զմեզ

տարադ և մեկը պարտաւած զո
նկտնք աչգ անհաւատար մարտից: Ի
միթէ՞ մեր Նոր սերունդը մեզք ու
զրանում: միթէ՞ նա իր պարտքը չ
տարեց, և

[illegible]

և այն բոլորից յետոյ անել,
 «Խորշակ մը իջեմ է ալի անուշ
 բիբլն վրան, կը լինի և անարդար»

— Բայց չէ՞ որ մեր խաբըր ղ
մասին չէ. չէ՞ որ մենք խոսում
աչն ուսումնորդին մասին, որպե՛ր
նախորդակն իրենց կայսրա, գլուխ
բաշխչին օտարութի պղծամանքու
փոխանակ չառաքանքն երթալու։
Իր մեր խաբըր այն օտանդանին
այն է, որոնք տեկաթ վաճառ
ն ալաթը և ոչ չէ երեկ սերը
մտնելու երկիրը և շատ առիթ
լաւառ պայմանները, չգործանքն
գամ Երկրի գնալու մասին մտանքն
Միւսներուն մեղաւ է չարիքն

ՄԱՄՈՒ

ԱՆՈՒՆԻ ՎԱՅՆԱՍՈՒՆ

Ռուսները գիտե՛ք, անցելով Ուս-
սեյի քաղաքից՝ որդու մեր տղան
նշանակալ ձայնադետն մեջ, ծանր
կորուստների պատճառներով նրե-
կանի ցածրեցին և կարգը գլե-
րեղուն մեջ, հորը՝ Չըլային թվեցին
հրեան չափազանց տհու՜ր և ին-
քայդը թվեցին նրա տարակրթն
անտեսելու և խուսա՛պանելու
որնքն արտասանեցան այսու-
սանձանի թուրք թերթերից հոր
մեջ, Միենհեյն աստե՛ն, Երեսե՛ն
առաջնորդը և Տեռազերը մեկնե-
րի, որ պաշտպանեցին, թե մե-
կիլուն տալար պե՛տք է գաւա-
նիքը դարձնելու մեջ, Բաշ, իսկ
այստեղ, Բարկիւր մե՛կ ցանա՜ր
շրջանակներէ հոգե՛ր և բլլային
նշանեղուն, 2, 8, Դաշնակա՛նք
մանկիւրից 32ըր Գաւա՛ր, մե-
ղովք, որ կը գա՛մարուէն այ-
ստե՛նի քե՛լ խոտը, որ նորաշա-
կան աշակցութիւնը բնծայու-
նաւոր, կը հրա՛նա՛ք ճանաչ-
անալու թիւնը րո՛ւմա՛ր, և հաջա՛ր
տալար կը թա՛ւերէ իրքն ի-
ր թա՛ւերը, Զանգառան թիւնը
բացուեցաւ Զայեթիքին մե՛կ, Գա-
մարը շուտով բարձրացան 4000
մարդ, որուն 5000ը հնարա՛ր
էն Անտիքի, Ապստանատոյնն ի-
ջոյաւ փոխարդեացաւ երեսն
պետական հարմիր Եղային
Հանգա՛նակութիւնը և շարու-
նակուր անէ՛ր ի գե՛ր, և արդե՛ն
Հասած է 7000 տարեք, որ փ-
քուր փոխարդուր յոյն ձեռու-
նէր

Ի՞նչ կարելի էր խորհիլ, մարդկօրէն, այդքան պարզ և բնական ձեռնարկի մը մասին: Եթէ շատ տեսնէիք, ապրիլն ձեռնարկողներն ալ, մասնակցողներն ալ, բնիկ, գոյն ալիտի բնգունէիք թէ իրենց պարտականութիւնը կը կատարեն, հոգ մը թնթնեցնելու համար:

Սեպտ. 17 Թուակիր Խորհրդա
յին Հայաստան մը ճարեցէք
կարգացէք խմբաւ բաղանը. մա

Բայց մի՞թե մեր «նոր սերունդ»
ստացել գրեթե է համարժեք « ընկ»
Երևույթի, որի հետ չգրեթե որ
է ոչ մեկը, ո՛ր երեւի, ո՛չ ուղարկ
վաղը է ոչ էլ արտիկ 60 ասար ու
նշ գլխի շեկ մտածել էրեք սպանվե-
լաւիկ հանել հարութիւնը, որ
ստապարարման հայտնակը կտան-
դիւն տակ կրկն խաղաղութիւն է հան-
դիւն տակ կրկն արդ էր ոտակման
լուծ», որտեղ «ստապարեղ կ'ընէին
ստիկման հարցերի վաղու հան-
ստմունքի խոյն հարցերի մէջ ...

Երբեք վաղուց սպանել ստացել
քանակաւ իրենց սպարը հաս-
ցուցին

Ո՛չ... մենք անարգած կը լինինք
նոր սերունդի թանկագին մարտիրոսին

մեր անասանիներով, շարիներով ա-
նեղառասարկ դիցերը, արեգ ընկած
թրթիլները, Մարգարաթանը, Ղա-
ու Նոր-Բալայեւի ու վերջապես Մե-
սանի պատերի տակ: Իհր զեմ էր
դրին ինքն սերունդներն անասանի-
լու աղայն շեղակալությունները, ոյ
հիմունքն էր քանտեղում՝ ու աղբորս
ընթում: Մարգարեհեան ու շրթանի
մէջ ոյ նուազ էր ստուգանն ան-
սեր կերտառալը եւ կարօն՝ նոր խո-
ապատանքն ու լոյր...
Պրագա Լ. ՆԱՍԻՐ

ԱՆԳԼ. ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԹԻՒՆ ՄԸ ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՄԱՍԻՆ

Six Prisons and two Revolutions. Adventures in Transcaucasia and Anatolia. 1920-1921.— By Oliver Baldwin. London.— «Վեց բան-
տարկութիւն եւ երկու յղափոխութիւն Արկածներ Անդրկովկասի եւ Անա-
տոլիոյ մէջ»։ 1920-1921.— Գրեց՝ Օլիվըր Բալդինը։

Սասաշը ընկերացրեման ծանօթ
պատե և լայն Սիկեր Գոյալին՝ ա-
ռուկն Արկաւան ընտանիքի գաւառ.
Ե ուրիկ Անգլիոյ ինքնայն գաւ-
ռապահ Գ. Գոյալին, իր քնաւ-
աւիճեմք և աղքատութեան թրջողիկ
տարբեր գործունէութեան կը հետեւէ.
Ապրեմ և Անգլիոյ աշխատանքի
կազմակերպիչներ, որոնք Սիկիւնուի
կընդէն ընտրութեան տանել մի՛ն
պատեմքաւոր իրեն կամարտ մա-
տակցեցան արեւելեան ճամբարի վրայ,
և այդ որեւ ժամանոր փոխող էր
ուշեպառ աւելի մեծեմ ճամբարեւոր-
ւելիւնն տարեւոր աղքատի շարքում.
Ինքեան Այդ առաւարտութեան, 1920
Օպտաւանի գիտց Արկաւան և Արեւ-
մարտեւոր մէջ չի բարեկեցի մեջ
Հարտը ծանօթացան նախկին լաւագործ
Գ. Բաւալիսիկի ճեմ, որ այդ ընթի-
ցին հան կը գտնուէր, Անկաւալիւն
Պատեւաւեան զորքը կամակերպուելու
Հոյաւար Թաւալուի ընտանիքի ընդ-
Գ. Բաւալիսիկի հոյաւարեւոր իրեն շա-
րքաւան, իրեն մարդէկ հայապիւնն քա-
նալիկ Գոյալինը չառնել կ'առնէ այդ
պատեմք և առնցիպաւ կ'անցնի շա-
րքաւան:

Այդ ուղեւորութեան և հարստանի
էր կենսաքին պատմութիւնը կ'ընէ
Պշտութիւն, իր նոր գիրքով, որ լայն
տեսան աւա օրորու

Հեղինակը մանրամասնորեն իր
 հետզհետե իր ապագայում Բիանիները սկսելով
 Երկրագունքի մեկնում արեն, իր ապագայ
 Հայաստանի ուղեգրությունը 1920-ի
 վերջերս և 1921 թվականի սկզբներին և
 մինչև իր կրկին վերադարձը Պոլիս և
 Երուսաղեմ, 1921-ի սամարյան

դրանի շնորհիվ լինելու հետաքրքիր
 կյանքային լինելու մանրամասնորեն
 կապում Հիլիերի Պոլսի և Երուսաղեմի
 հարաբերությունները, երբ Դրանի մեկնում
 Մոսկվայի երկրին և իր զեպերն այլ
 հարաբերություններին, Հեղինակը իր հեղ-
 րենական լինելով իրենց երկրագունքի

Գրքը առաջարկում է մեծ համա-
րակցական և քաղաքական համա-
դարձություն և անդր գաղտնի, ո-
րով ձևափոխում ամառյ՝ պատմա-
նախադասություն, հեղինակը կարծիք-
ի, ինչպես Դավանանքի վրա և մա-
նուսանք Անգլիայի վրա: Պ. Գոլդսթեյն
շտապում էր չհետ առ պարզուր-
բակ շտապարարուն իսկ, որ ի-
նչի առիթով հրապարակվել են հոգի,
կարծիք, անոր մոտևոր և մարտա-
գործունեությունը ուժիված և է-
լըգիկ մեջ:

Հետևելով օրը տակի է'մոտեղ ա-
մել պատմական դեպք մե' Քաղաք-
ի գաղտնի շեղում էլ, Ամերիկահայ
կաթոլիկականությունը կը հաղթանակ
շտապարարուն իսկ 1000 հազի է
առաջում և է' խաղաղություն հայ-
կաթոլիկականությունը կ'առաջարկ-
վի:

Ուի՛ յետագայ արվածներու քառ-
առեքան ճեղք կայ լեռնային լիւն յա-
նաւորս ար ընկերայորէն բերեւ մը ե-
տեան, — արեւ, թէ լիւրեւ 1914ին
Լաւաշուտայի Իր ճակատապիւրը կոպտիկ
կանխող ճան, որոշակի ապագան.
Կոթման առիթ ցան մեկ միջինեւ,
գրիկեացու Իր երկինք, Իր ցանի լեռ-
նային, եւ այսօր Իր Բուռն անկողն-
նային Տապար Տապար Տապարներէ. արտի-
ք Թաւաշուտայի երկու իրաւագործերու
մէջ, իբրեւ ճանաչանք ալի փառասո-
քանք արք առնեցան զեպի մեծ ապի-
ք ար Խաւարը

Գրբը կը կազմէ իւշոր հասոր մը, բաղկացած 270 էջէ, շքի տպագրութեամբ և 8 պատկերներով ու Հայաստանի քարտէսով

[illegible]

REPORT OF ZILBER

(Դասնայւոր քորակցութիւն)

Շատերի շարմանալի դաան ընկերովս,
 թեան կարկառուն տեսարանին,
 Թո Պաուլերի ընթացքը, Մարտէյի
 Դագուստին մէջ:

Հնչադուռն էր մահաւանդ այն ճուղը՝
արտասանելով, դառապանորդելով
հոգի բանահինք՝ Արեւելեան եկեղեցի
և յատկապէս Ռուսոյ մայրը՝
մանկը, ուր ծնուի՜ր և աղէկ և զոր-
քաջա՛հէ նուէ Հայաստանի և Վրաս-
տանի ապագայութեան խելիքը, բայց
հի պատահաւ եղաւ, քայքայ չեղաւ չե-
լա՛նքովմանք՝ բաւարկուեցաւ, հա-
նգովմանք շնորհալոյս ճամբար
Չնուցիլք չուտ Իւրջըգային Ռուս-
տիէն՝ և զայնպիսի քառերէն, միեւն
հաւանքի հաշիւովք զարուակեց
յիւր հարստանիլ պոլշէկիկները Քոնս-
տանդուպանները լիտանք և արքեպիս-
կոսանաւորները

Մարտիկի Համադամարին մեջ
 Թո Պարուէր չէր որ կը խօսէր, ու
 կուսակցութիւնը, իր երկրի շահերը,
 Բախանի կեանքը, որոնք այսօր
 պէտ կապուած են Խորհրդային Ռուս
 Հետ:

Փրկարացա՛մ Աւստրիան, զարկե՛մ աը
Լուստրիայիս խաղաղ միջնոցները
Հիշե՛մ չուկաներիս, այսօր կը փնտռեմ
Հուկաներն աղբւան հէն եւ նո-
ւա՛րիցը պետութիւնները մտւոյ
Իտա՛ն, Իսպա՛նիան, Լեհաստանն ու
Սերբիայիս, այլեւ շին ուղեք
Բարբոյն պատման շուկան դարձաւ
Էր ստեղծին իրենց ազգային արդեւ
Իսթրիա՛նիս ձեռնարկով աշարհը
Ու րոպիկ եւ արեւելք տեսակէտով
Էր Լուստրոյն հնա, Բաւարիոյն մեծ
Եւե՛ր կը կտակներն Աւստրիոյ զին-
ապա՛ մայրաքաղիկ խաղաղ պատերազ-
մը կը խախտէր Լուստրոյ տնտեսական
Եւ քաղաքացիական պայքարը

Լուստրիան գրիտելով որտա՞մու-
ն այդ միջոցներեն, առնեալով իբ-
րեւ խաշոր պատկերներ. իբ բար-
մաններուն վրայ, ոչ միայն կար-
ուց պատշաճօր տարանջնորդն հրա-
տելը, այլև փակեց բաշխմիս գոր-
աննոր. և յառաջ եկաւ, համա-

ուրիշ Գոյիկիկներու զէմ պատարա-
նայ ապագամբութեան մասին Քա-
նի զանազան մասերուն մէջ տեղի կ'ա-
նան գաղտնի ժողովներ: Գործը չե-
հանէ կը հասուհայ, և «մենք փո-
շերուն մէջ աւելի ուրախ կը բա-
նան իրարու հանդիպած տանե-
լայն, կ'անցնեն Գ. Գոյտախ, ոչ

[illegible]

Նկեալները ազատելու համար
Յ. Ք.

ասորիները անդրադարձան՝ ասելիս՝
 թողա՛ր իմ անդամները՝ երեւո՛րս մէջը
 խորհեցաւ և փորձեց մեղքէ շարժուիլ
 ու ձեռնադրեց՝ վէճիկները փառաշնու
 թեւաւ, ասորոյ՝ բառերեւանի գործը
 ժամանակէն ճամփայ թայց այդ վիճակ
 ճամբանաւոր է, և եթէ երբ միջոց
 չկային, կտառներն ուրիշ զանազան
 կատարակի փոխուէին՝ առժեռ թիւր-
 թեան միայն միջոցը կը ճանաչուի՝ Գեորգ
 մտնելի Տէտ փրփրանէ խօսքէր՝ Երեւան
 քաղաքի և Նախաշին աշխարհի
 զարեւոյ կարգադրութեան միջոցի խոն-
 դրը, ասորոյ՝ քանոնները՝ կը խոն-
 քարանային, իսկ ասորայ՝ մաս ճիւղ աշ-
 քանակէն Եւրօ և ներքալ միճակէր՝ Երեւան
 երկէ կտորէն Նախաշին և Ռուսաշին
 առեւտրական յաղաթերի զանազան
 փոխուէին ու միայն կը դառնան կա-
 րաւորայ՝ աշխարհ և փոխառուայ՝ կերպ-
 նախան Նախաշին խաղաղութեան առ-
 աստեպէն

[illegible]

Անտրան, ապաշին, մատուռած հ
անկ զձմեռի կն Ջեր լիարժեք Թու-
նի զՆա յարկեալ չէալ, առա-
յախեալու երկու երկրներու առե-
տական յարաբերութենները կը
ստան երբ Անտրանի արտաքին
մատուր՝ Տօքի, Մաքաուի, քրի-
տոնայ ընկերգաղանկեալ մտղով
կնք ախարկորն քառ Թառնի երկր-
մանը, ինչից յառնալիները, կը
նախախտու զեմ՝ յալամուրը եւ,
յարկելու զորեալ Մոխլով կուսկրա-
յաբերուած մէջ եւ նորիցի հետմեջ

ական ամրագրած ստեղծված Վերնայի
տունը, արտաքին առևտրային գրասենյակ
և ուրիշ շենքեր մեր պարտքերը իր գործ-
նախնականության և սպասման հնամասին
ստեղծված, դիվանագիտական-քաղաքական
կան համադրված մեր կյանքի կյանքի
խելովը, իրենք էլ Քաղաքականության
կյանքի կյանքի աշխարհում, կերպ
և ուրիշ համադրված ժամանակ միայն
միայն գտնվում էր Գաղափարական
առևտրական, կյանքի աշխարհում
կյանքի գործիքների և զանազան
մեթոդների, գործիքների և նաև
համադրված Գաղափարական
Հայաստանի փայլ է, և կյանքի մեջ
շարժվում էր, կյանքի առևտրական
կյանքի համադրված գաղափար և ընդհանր
Հայաստանի մեր, իր գերազանցական

գործիչներ և զանազան մեքենաներ
ստացվում չափաքան Այս կերպով Անտոնի
գործարարները չեն փակվում
և ոչ ալ 100,000,000 ըստ արժեքի
ստացվում էր մասն Այս կողմից ստացվում
էր քանակորեն փոխանակվում էինք կր-
թագրեր, կամ էլ մասն կամ Ռուսերը
էր գալիսին Անտոնի ստացվում էր
ստացվում էին Սեփյանից շաբաթը
էր օրը Սյակովի կողմից, բացի, և
կառուցվում էր մեքենաներ, իսկ այդ
էր իրենցինքն էր իրենց զբաղվում էին
կամ գործիչներն զբաղվում էր Տոպալ
կամ իրենց ստիպում էր արտադրում էր
կամ ստալ իրենցինքն, թայց ոչ Անտոնի
գործարարներն էր փակվում էր ստացվում
ստացվում էին Անտոնի և իրենց ստացվում

Անս թէ ինչու Սոցիալ-Դեմոկրատ-
ները, որոնք օրն ի բուն նոր միջոցներ
կը խորհին, չեն ուզեր թշնամական
յուզարհերու թիւները անդին Ռուսիոյ
հետ Անտոյ առաւելագոյն ազգային
զարծ կը կատարեն, և իրենց տեսու-
կէտով, զնահանուի է այդ բալլը, բայց
ոչ ընդհանօր, միշտզգային տեսա-
կէտով:

ՍԵՐ ԸՆ ՍԵՐ ԿԱՐԴԻՆԱԼ ..

...
ոք, չափահաս որդիներու
հետեւն մը հաւաքուած է
իմ ու իր արուարձանները:
Ըմանք ազգականներու
յեսամբ այլ եւ այլ արեւելեան

ը հետեւին, աւելի բարստաւոր
եղ պաշտպաններու միջոց
ուսանին փորրիգ. Պեղծիա. Անդ
իկա և ալլուր: Աստիք մա
րայ կը համարուին:

Մեծ խաւք ցրուած զանազան
ործարարներու մէջ, զէշ աշխարհ
բապարիկի մը կը ճարհէ
Եւ ալ մէջը բլլալով, ասոնց որ
աբցնեմ. ինչ կը ներկայացնեն
ենք ազգային տեսակէտով ճշտ
իմք մը ձեզի յատուկ կազմակերպ
կութիւնն մը, որ իրարմ տօնն
միմիմանքն օրուան հոգեւոր

Ո՛ր օրուան կը սպասենք
 Այս միջոցին ազգային պա-
 տանական մարմիններու, մամու-
 լտահոգութիւնն է մտքի
 տանջը: Մենք ալ պարտաւի-
 թութիւններ չունինք այս մասը

Պէտք է ժամ առաջ կացնել
բրայուհիներ, քանի որ ոչ ինչ
փոխարինում չկա: Երբ փոխ-
արինք բերինք այդ ուժը, ինչ
է կորստիւնք: Ընկերոջ մը
անդուխեան ու սննդի մը
առաջալին մեր տնային ջանք
հրաճեցներով չենք կրնար նմ-
ասացնել մեր երկրէն: Երբ
ուրիշ երբեք հաշիւ չգնան
եղ մեկի համար բաժն գտնա-
լինեցնուէն. երբեք չտարա-
նաւաստալով թէ շոր սերունդ
կրնայ հասցնել արժանին իր
ուրումին:

ՄԱՆՈՂՈՂ ՆԵՐՔԱՅ պայծառ
 ու մէջ մեծ բան մը չեն տը
 իր ձեռքից, բայց անբաժանելի
 ի իրար գանձ, օչ նենկ չլորտ
 առ պահենք հայրենիքի մէջ
 [Լիք մէջ կան ընկերներ
 ի մտածեն ի՛նչ լայն ինքն
 լաւ գարձած ըլլալով, թիկն
 ուցած են ժողովուրդին տը
 արհաւիրաբար բռն ան այսպ
 տածողներ,

Զախիկ, ք պողոտաները
 ա՛ն որ կ'ուզե՞ք, այցելե՛ք
 մեն կողմ, մի գրկուկը հանե՛ք
 հրէ, բայց մի մոռնա՛ք որ ըն
 ամուր պարտքեր որ ունի՛ք
 • Ժամանակ է որ իրար զա՛ն
 անոթ թէ անծանոթ ընկերո՛ւ
 րապ հաստատունք ընկերո՛ւ
 րան, օգտուի՛նք յայտուա՛ն
 րէ, և մեր կարգի՛ն օգնե՛ր կա՛ր
 քուն: Օգնե՛ք, մենք մեկի, Ի

Յ. ՄՕՄՃԵԱՆ

Գրույտ) Վերի Հան

Դիտելի է, որ, որպէս աշտ ուղարկւած Նա
րեկի Սոցիալ-Դեմոկրատ մասնախումբ
ընկել էր զարակի Նոր Գրույտի հոսանքի
ընդդէմ, բայց երբեքն երբեքն, չէ՛ որ
այդ ցանկի մէջ քննարկատնխան
դրելէ վերջէնսկի Համայնապետ
անը առնէ օր լուսանքներ
եղաւ Սոցիալ-Դեմոկրատները Զ
Երկրի, քան ինքնաբերական օրիւն
այնի օր լուս, այլ է կ'օգտուի
Սոցիալախորհրդի օրիւնի Հրատարակ
ատարութիւնը լինէր՝ զայլաբարեւոյ
աւարտութիւնն զէ մ

Իրականությունն ճանապարհ
սա, որ Հասարակական իր
արտադրող տնտեսությունը և արտադրող
կան գործառնությունը Ռուսիայի
Այսպես արևմտ, և արևմտ
ուստ արհեստի Ռուսիային եր
արտադրող, ամենքը իրենց պետ
նալին, և ընկերություններն ա
մենն պետապետությունն մեջ
Բ. ՄԱՅՈՒՆԻՆ

Թուրքիայի գետերը

Տեղի հիմքերը կ'անցնեն իր անցածը և իր անցանկը...

Ենթադրվում է, որ անցածը իր անցանկը...

Մասնավոր խնդիր

Անցյալի մասին մեր հիշողությունը...

Մեր հիշողությունը իր անցածը...

Մեր հիշողությունը իր անցածը...

Մարտի կրիներ

Մարտի կրիները իր անցածը...

Մարտի կրիները իր անցածը...

Մարտի կրիները իր անցածը...

ՄԱՆՐ ԼՈՐԵՐ

Մանր Լորերը իր անցածը...

Մանր Լորերը իր անցածը...

Մանր Լորերը իր անցածը...

Մանր Լորերը իր անցածը...

Մարզական կյանք

Հ. Մ. Բ. Մ. ՄԱՐԶԱԿԱՆ

Մարզական կյանքը իր անցածը...

Մարզական կյանքը իր անցածը...

ՅՈՒՆԻՍԵՔ

Յունիսեքը իր անցածը...

Յունիսեքը իր անցածը...

Auto-Ecole

Ավտո-Էկոլը իր անցածը...

ՀԱՅԿԱՆ ՀԱՅԿԱՆ

Հայկական Հայկականը իր անցածը...

ԿԵ ՓՆՏՈՒԻ

Կե փնտրում է իր անցածը...

Կե փնտրում է իր անցածը...

Կե փնտրում է իր անցածը...

ՏՈՒՐ. Ս. ԹԵՐԶԵԱՆ

35 տարեկան փորձառու բժիշկ

Ամեն կրթչարքի, հիշատակի և շարժող...

Ներքին և արտաքին հիշատակի...

Մետրո, Belleville. Tél. Roquette 0-1-84

Մետրո, Belleville. Tél. Roquette 0-1-84

Մետրո, Belleville. Tél. Roquette 0-1-84

ՏՈՒՐ. Լ. ԳՐԻԳՈՐԵԱՆ

Մետրո, Belleville. Tél. Roquette 0-1-84

Մետրո, Belleville. Tél. Roquette 0-1-84

Մետրո, Belleville. Tél. Roquette 0-1-84

Մետրո, Belleville. Tél. Roquette 0-1-84

Մետրո, Belleville. Tél. Roquette 0-1-84

Մետրո, Belleville. Tél. Roquette 0-1-84

Մետրո, Belleville. Tél. Roquette 0-1-84

Մետրո, Belleville. Tél. Roquette 0-1-84

Մետրո, Belleville. Tél. Roquette 0-1-84

Մետրո, Belleville. Tél. Roquette 0-1-84

Մետրո, Belleville. Tél. Roquette 0-1-84

Մետրո, Belleville. Tél. Roquette 0-1-84

Մետրո, Belleville. Tél. Roquette 0-1-84

Մետրո, Belleville. Tél. Roquette 0-1-84

Մետրո, Belleville. Tél. Roquette 0-1-84

Մետրո, Belleville. Tél. Roquette 0-1-84

Մետրո, Belleville. Tél. Roquette 0-1-84

Մետրո, Belleville. Tél. Roquette 0-1-84

Մետրո, Belleville. Tél. Roquette 0-1-84

Մետրո, Belleville. Tél. Roquette 0-1-84

Մետրո, Belleville. Tél. Roquette 0-1-84

Մետրո, Belleville. Tél. Roquette 0-1-84

Մետրո, Belleville. Tél. Roquette 0-1-84

Մետրո, Belleville. Tél. Roquette 0-1-84

Մետրո, Belleville. Tél. Roquette 0-1-84

Մետրո, Belleville. Tél. Roquette 0-1-84

Մետրո, Belleville. Tél. Roquette 0-1-84

Ի հասց թիցեալսն հիմնել զգո. Բ
 յօրթիկ ստիւն, ե, հնչեալսն յորթ
 համարակով, շուտով նորէն երեւ
 պիտի գայ իր անբոյր յարգարար
 թաւստս հը շարունակէ ոչ ո
 նեկով Թադրիկս ե մեծաւոր զօր
 իրայ, ե ի զտալով ոչ ինչկով յ
 տարիկ նախարարութեան մէջ շու
 Բարձրիկն իջէ հարձական մայր
 Մեծն Արշաւանայ աքրտանի սիւ
 ըրդարցիկեանիկը. հիշէ Գոտան
 Բուստաւանի ստաւս Ստրգինեան
 Հայտաւանն ե Լրտաւանն, ե կրն
 տալ նաեւ Նոր երթիկներ,

Յ. Ք.

ԻՆՉՊԷՍ ՕՏԱՐԱՅՈՒՆ
ԿԱԼԻՑԻՈՅ ՀԱՅԵՐԸ

Տեպայի մէջ (11 Հոկտ.), ծանօթ
հայազօհ Գ. Զրէհերիքի Մալիկո շա-
րունակեղով Լեհաստանի, Թրան-
սիլվանիոյ եւն. Հայերու գաղութին
օտարացեալսն պատմութիւնը,
այն անգամ աչ իշ խոսի Հայիշիոյ
Հայերու մասին: Գ'ամիսիոյեմք գրչ-
կաւոր մասերը.--

[illegible]

Փ.Ձ. ԲԵՆԻՔԻ իսկ, Հայերու և Լեհեր
 Քաղաք մընէ ԿԵ զնշտաւ հնգշնուե-
 րայ, միմեկն իրոքական միտմիտե-
 Հայերը, Իսկուկ և հրաժանող Ռու-
 թէկները, առնձնական իրաւունքն
 Էր յայնիկն Ռեհեկն իրենց յատուկ
 Էդիտունքներ և Կը պաշտէին իրենց
 Երկրամիջը զոր արեւմտ Լիւն Հայ-
 քի, Կարգ մը հաստաւոր, դռներ շէկն
 Համադաստաւորներ ոչ լիշարներ, ոչ
 ոչ ԳԵՐՄԱՆԻԱԿԱՆ ոչ լիշարներ լիւն,
 ջնջեալեան լիշ համադաստաւորներ, կամ
 լիշարներ դռներն իրենց Հայերուն
 կողմէ

Լեօփոլը Հայերը տեղի էին Ուկրաինի վաճառականությանը Կարսում։
Ներսի կաթմեղանքումը Հայական մե-
հեղանքի մեջ էր, և անհիշ գործող-
նեությունն օգտուեցան նորիսկ Նի-
րեմիսիայի գերման վաճառականների և
ամբողջ լեզվաբարձը, Տանիլիկի, Բրա-
ցովի և առեկառավարական մեծ կեդրոն-
ներուն մեջ։

Քեֆէն (Իրիմ) անվամբն է ան.
ըմբն յետ, Լեփորի առաւորական
նման կը տանը մինչեւ Շարին,
ծրը Հայերը դարձան կարաւաններու
միակ կազմակերպիչներ, փոխադրու-
ման միջոցներ թիկն ժողովրդին
նձուռն էին, Բայց, նման առեւտրի
կատարած ծառայութիւններն
մասնաւոր իրադրման առջին, կը
զատասէր որ կորաւանին պետը միշտ
միայն մը ըլլար, որոն իշխանական
Հայաստանի թաղարկով էին և շատ

[illegible]

Այս քաղաքից չեռայ երբեք չսկիսեմ
կարծել, թէ պարսկահայտն թիւնը դեմ
է ալլահեման և աւանդման վտան-
դից- թէ և համեմատաբար թէ, բայց
այնուամենայնիւ ապր զապր թի դուներ
ես քաղաքէ է ալլահեման վտանգը !
Բայց այս մասին մի ալլա մտթիւ :
Փառքը
ԱՆՆՏԻՒՆ

Կոմսուհի Կատարինա Բյուրուսովն
 թանկ էր ինչպես ինքին, «երջանա-
 րորա՛ն» էր գրգռանքիկներով ու շատ էր
 նմանվում Լեհաստանի թագուհի
 Սիզե Կեյուսե Եմալիսկայային։
 Հակահայտ Կարապետյանը այս պահերը
 ինչպե՛ս Եմալիսկայային նման էր
 լեզուներով։ Կը իշխո՛ւի մեկը ուր 98 լե-
 զու կը խոսե՛ր։

Բարձրեցի Մարտիկ Երեւելի, և
շնորհիս իրենց ճարտգրութեան, Հա-
յերի զիստապարհի թարգմանի
և Կատարի լեզ Կատարաբանին
Համար Գրատառեան թարգմաններն
հեղ, յամեն իր ցամառ Հայկական
խումբ մը, որ ինքն իր կամով և հե-
կերտար զիստապարհի ցատտի առ-
կութեան, զիբարդեցին Հայաս-
տանական ձեռագրերը իր Կա-
տարի արտա լեզ մարգարի և այլ
առաքելի և և իր լուրերի զիստա-
պարհի յատուկ արտաբերութե-
ան:

Հայերն կ'ըմբռնէին Լեւոնի քրտնած
այդքանները մեծ ժառոց օդերման
կարիքն էին զգոյց, սահմանադրօրէն
էլէն, սահմանս սեւերն ու թնկաւոր
քարեր, զոհարեւներն եղին, Ռուս
այս կ'էմբռնէ կուգային Սիւնի-Եւք
բայց յետոյ Հայ արքայադուրներն Հա-
ռատանման Լեւոնի մէջ, որոնք սփռան
ստեղծելի վրայ էին զանեմ, Լեւոնի
սովորները կ'ըմբռնէ շատ քան զի պարտի
Հայերու կ'ըմբռնէ նորմա՞ծուն սարեւն
Հայն մօրթիկներուն, Դրբն ստեղծագործ,
Հայաբնոյ վարպետներն էին ու յաջ-
եմը Սիւնաքը զի մըցէին Ռուսներուն
Հետ։

Ահապատմ հասան աստի, և մինչ
թե՛ գործ, այս նշանը կը խառնե
մարտիկների ուսմանը մեջ, խառն
սլուներն և հայրեն բուսերով, բայց
շատ չանցած, սխառ պորձերով լե՛ն-
կանք, թե՛ ահապատմ և թե՛ ս.
ուսուցական համակարգը մեջ.
Հաշտակողներ զուրկվողով միտը կը
զուրկեն լե՛նկերն կա՛մ լատիներն,
բայց լե՛նկ լե՛նկերը խառն էր հայե-
րեն, պարսիկերն և արաբերեն բա-
նադով:

Լեռնափոյցի գրող մը, Եկեմյէլը, որ
կ'ապրեր ԺԷ. դարսն, այսպէս կը
նկարագրէ իր ժամանակի հոգեբը.
— Երբտասարդները արթուն են
և քաջ, աչբերը ճարպիկ են և շատ կը
սիրեն պերճանքը, ծիրերը՝ բա եկաջտ
են և հէրբանքը, մակհամարդ աղշկ-
կեքո տամբա են և Թուխ...

Լեփոյի Լալիբերդի արհեստ
էին որ իրեն փայլեցաւ իրեն
կարող պատճառ է և եղի ի
զորման աստուծո իրաւ
բարբիթի դատուն համար: 1637ին
հետփայլի ցաղանի ժը Հայոց ի
Հայոցի և անոր գիտանիւնն չգն
գտաւ իրեն ինչ իրեն և իրեն
կատայ թէ ոչ մէկ տարբերութիւն
կայ Հայոցի և ինչ տարբերութիւն
և ինչ տարբերութիւն:

Կալիբրիոյ Հայերուն հարստութիւնը
այնքան մեծ էր որ, Լեօփոլի պաշար-
ման ատեն (1648ին), Հայերը միայն
91,423 զօթի (30,500 ֆիթրին) վաճա-
րեցին, ըստզբը ետ առնելու հա-
մար:

Բայց անորոշ փառքը վերջին օրերին
 էին նշանակում Շառամու Փշ. դպրոցի
 երկրորդ կիսան ձեռնարկը մշակվելու
 համար՝ որովհետև մեր և երկրապետի
 հաստատման վերջին հարուստ տոտա
 Լեհաստանի Տալիսիան ուժին:

Եւթոր երեսուցի բարձրագույն տարրերի
 է: Վաղեղին երկու հարյուրան շաբաթ
 բնակարաններ կապում են իրար
 Տալիսիանի հարուստ, մեծ մասով ձե-
 րաբերքը զարգեցնում զուրկ կալ Քա-
 լին: Քաղի մը հոգի անտեսող կ'ը-
 նեն Եւթոր կամ մասնաբաժնի և
 զատուկան արտադրողներ ասպարեզի
 մէջ, յայտնա քալ անպարտաւոր ձե-
 ռանքներ:

«ԳԱՇՆԱԿՑՈՒԹԵԱՆ ՕՐԸ»

Հսկում, 10հն շաբաթ դեմը Փրքի
ժուռնալի ընդարձակ սրահներն մեշ
Օտեւեցում "Ն. Յ. Վաչագյանքոյնն
Մտնը բնիկներն տնիկի խաղալում
միմարտի մը մեշ, որ տնիկերիմայ
էր Գաղիկի ընդարձակ Մարշը հսկական
էր բայտարիկ ընդարձակութիւնն ինչ
կողմար խորտու ետեմէ համայն մայր-
նիկներն, որոն մէկ մայր հարց ուղիւ ե-
միմիւն վերջ հատարումը Կարգապահ-
քանմը հանուեցում հանդիսին:

Ենթերկր քաղաքակն երկինք հար-
չալիս զիսկ անշնչ Բաւոյսըրը, որմե-
կէրէ Նախագահ քմեկէ Տէր Բաւեկն
խոսք առաւ ընկ. մ Ագրաքանիկ Բա-
ւոյսըրը ուսկորի մէկ գտտում քիւն-
քալի զոչ չեղող Բաւեկն, որ սկսած էր
Բաւեկն ինքն ինքն շատաւաւ յիշ-
եցողութիւն քիւնքալի, որքան առաջ-
ապ զհոգեւր Տէր Բաւիկ, Երթեալն, Լորտա-
պետան, Փարթիւսեան, Սրտաւա-
պետն, կէն. Տէր Երթեալսեանք Երթ
չալի, Ենթերկրաշնչն կէն, ինքե-
պիսեանն երթեալով երգած քաւտա.
աւախեալսեանն, վեր չալի Բաւ-
եկն քաղաքին գործուն քիւնքալ ճոյ-
սաւազարտանի պաշտպան ճոյս եւ երգե-
լիցոցք արշալէն. — ճնշ առ արտը
արշալէն յոյ պարտաւորան յոստ,
միւր արտաբողոսն պայտքով անմէն-
նէ մը արդեալն, Բաւեկն ինքեւր
էր վերցրով Նախագահ մարմնով ճակո-
տաւը ի կէսն. Նախագահի աշխէն ինչպէս
որ ճոյս, գտտաւած, քայլ չէ Լաւա-
րը երգի:

Արտասանութիւններ ըրին Գ. Գ. Ե. Սարգսն և Յ. Նշանեան: Գ. Ս. Յաղթ-հանի Նըզդախումբին երգերը մեծ խան-դավառութեամբ քանդես կրկնուցանէ Գ. Աղասւոյ Առտասարիան, ծանօթ թիւ-նորը Հայերեն և եւրոպական կտորեն-րով Հանիկոյ տնակէկալ մը եղաւ Հա-տարակութեան Համար:

Օր. Մ. Տատեան զանազկի վրայ
նուազեց երկու ծանօթ կտորներու նը-
գեց նաև Օր. Բաղալ Բողոք արուես-
տադէտներն ալ ծափեր խլացին,

Հանդիսին երկրորդ բանախօսն էր
ընկ. Մ. Վարանդեան, որ պարզեց վերջին
35 տարուայ ընթացքին Դաշնակցու
թեան կատարած գործը հոյ ռազատա-

ցած եւ. Կաթիբայէն յետոյ, Պաշտօնեան
ը կաթմբ. այն Կաթ ուրիշ կ'ոչնչէ
առեւտրական ճամբաները ծանցիկէն Սե
ւակ. առցիկաց Լեւորդէն. Պաշտօնային
Լաւորի. այն ինչպէս Կաթիբոյ Լաւորը.
Հառաւելանքն եւ լեւորացն. Երկուք եր
կարեւորն Լաւորը. ը կապման ցն
շաղկարակն եւ կրօնական միտաւոր իբր՝
բաւարարման, եւ իր փայլն լեւորէն, որ
իսկից ծառցիկի լեզուն է այժմ Սե
ւակիբայի. իր քննադիմերէնքը քողարկ
լեւորացն առաջին թիկեանքն ունին. Լեւ
որայն Կաթիկական թիկեանքն իր ցամաք իր

1000 հայապաշտպաններ։ Շատ մեծ Հայերի խնամքը իրականացրել էլ մարմնավորապես և նախապես Հայ աթոռապետը Գևորգյանները իրենց լուսավորչ հիմունքներով մեծ ուղիչ խաչակրության ղեկավարներ էին։ Գաղթից և Պաղատից Հայերի (Գաղթականների) իրական և կենդանի, հարգանքով, հարգանքով, կրթվածների և ազգայնական, Գաղթականների մեծ, բնորոշ դերերն էր Նիսիանի լիակ և ոչ լիակ, առաքելական լուսնուսմանը։ Բայց, որտեղ էլ լուսնի հայերնայնությունը մեծացրել է և Նուպարի (Գաղթականների) հայ Կաթողիկոսներն այդ նաև մասն ինքնապես Աթոռի թեմեր, քանի որ Գաղթական Սուրբաթի կայանակ և առաջին իշխանությունները մասնավորապես ղեկավարվում էին իր Գաղթականների լուսնուսման ճյուղի միջոց հաստատան և կայունի հեղինակական իշխանությունների հետ։

գրու թեան զպատմութեան մէջ, գործ
իլ որուն զբական կողմերը ուն.
Համեմատ աւելի են քան բացառա-
կանները եւ որուն գերը Հայ իրակա-
նութեան մէջ, ոչ իսկ մեր թշնա.
միները կրնան ուրանալ այսօր իրենց
իսկ զայսքարին մէջ:

Գործընկերս Էս Էո. Կուսկյու-
թնէն ստացուած հասեալ գումարը.
Ո՛հեր եղբայրսկա՛ն շնորհաբորովին
ներք կ'ողկնէ՛ր ձեր հերոսական պայ-
քարի 35 ամսակին առթիւ՝ կը մօղ-
թնէ՛ր կատարել յաջողութիւն և ամ-
բողջական լրացմանի՝ մեր Հասարակայ
խա՛շակելու իրաւործման համար»

Հանդէսը կարգաւարհօր թեմայի տե-
ւեց մինչեւ արաւօր, երբսակաւն և
կոկկոսեան պարերով խանդավառուած:

Եւ առթիւ ու, ինչպէս Նարիմ
14ին եւ Մայիս 28ին, կարգ մը շա-
բաթներ թուայի մը տպեր էին, հետեւ-
եալ բազմազանութիւններով. Գեորգի
մեր շարքերուն մէջ էր Մելի միայնէր
Ճապոնցիք սլլ եւս պատմութեան կը
մերտնարիւ եկէր միասին համախմբուի
մէկ զրօշակի, մեր զրօշակին, կարծիք
զօշակին միտակը ծայրերուն տանէր

Ժողովուրդը իրվին տուա այս կո-
չին պատասխանը, զուեղազտեղ խնդ-
րանքով «Քրթի Ժուռնալ»ի ընդարձակ
սրահը, և այնտեղ լուսցնելով:

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԳԻՒՂ ՄԸ ԵՒՍ,

ՓԱՐԻԶԻ ՄՈՏ

ԱՌՈՍՎՈՐԻՒՆԻՔԻ ԿՈՆԵՍ

Կառ տիւ ՆՕԷՆ 23 վայր-
կեան հետու է Վրիլէ ԼՐ Պէլ, կա-
յարանը չորս գիւղերու՝ Վրիլէ-
ԼՐ Պէլ, Առնուվրիւն-Կոնէս, Առ-
նուվրիւն և Կոնէս Առնց առաջինը
25, երկրորդը 48 վայրկեան հե-
ռու են կայարանէն, ուր արդէն
հայ չկալ։

Հայրերը կեցողի են Առնում Հայր
է-հոսնից Գորգաբերկ Հայր
են Նան Կիլիկի-Պէլէ Ամ
Երկու հիւրերն են Հայրան
էրկ. Կոնստանդին 150 տարու
Հայու թիւն, Ժողովարան 600
հոգի են ընդ երկու զմուտ
են Երկու Դասի ընդ երկու հոգի
աւ առանձին տունէն շինուած։
Իւրաքանչիւր հոգարանէ կը
բազմապիս 300—350 մէթր եր
Հայաբազմ կարծի 11,224 հոգի
Քրիստոս, իւր Կարծի 30 Քրիստոս
զախաւ չէ։ Առանց գիտարժեք
կը ձգարուի ամէն ամիս 4 Տիկն
տարին։

Ամէն քնտանիք մշակած է իր պարտէզը ուրիշէ կը հայթայթէ իր տան պէտքեղանքներէ բանջարեղէնին մեծ մասը: Տուներու վարձքերը սուղ են, 120 ֆր. են պակաս առանձին սենեակ չկայ (առանց կարասիի):

Անունս իրէն Կոնստանտին Բաբե-
կոնէան տարի առաջ բաց զայն
նոր էր, որ ցորնն ու զարիւնը
ցանկէն, իսկ այսօր գեղււ մը ուր
շինուած են կոյմնտիւն ու փայտէ
շար մը շէնքեր, շնորհիւ մեր
հայրենակիցներուն, Ամասիացիւն,
Ինքիւրիւսիւն, Բէօժմարիւսիւն
ԱՅՏ. Գարաբաիւսացիւն լալուր ու
զած են իրենց սեպակահա առույն
ուսնակաւ, և շէնքերէն միմե-
սմաւը շինուած են հայ վար-
պետներու, ու կամ ուղղակի իրենց
տնտեսներէ կոյմս:

էրիկ մարդոց մեծամասնու-
թիւնը կաշկակար և դերձակ է:
Փարիզի մէջ, Մաս մըն ալ կ'աշ-
խատին Սէն Տըսիի և Փարիզի
գլոխարաններուն մէջ, իբրև աղ-
հոտաւոր կամ մասնագէտ ըլնա-
նալ: Դասը մը ինչին տալ փայտ-

Ի՛նչնեն, զանազան գործարան,
ներս մէջ աշխատելու:

Նորքի մը պիտի գարմանայ
 դիւրին մէջ իրենց թուրքերը
 լիբան: Ի՞նչ հաւատք, բայց ինչ
 հայտ իրենց համայն աշխատի
 է այլ, որովհետեւ շատերը թերթ-
 թերթ մնամ զիբախանքին, ի՞նչ
 լաւ: Հայեր: Բժօթանկացի
 թերթայում հասնայիտ մը, կ'ա-
 տասար որ թունդերը չ'ալար Մեր
 մը իսկ չ'ախտի կրնայ աղբիւր:
 Ուրախանք մը որ դիւրի երկու
 հատուածները՝ լուսաւորչակն
 է հոռուիստ, վերջերս որոշ
 ձգտում մը կը ցուցանէ պորնե-
 ցիտ, որպէսզի կ'աղբիւր բլլայ
 զորոց մը մ աստուտ մը հա-
 տասնի: (Փոդոցներն մէջ իր
 հանաւիպները մէջ մ տարինի ե-
 րթանքներն որոնք կը խօսեմ
 Գրիգորիանի կամ թուրքերը):

[illegible]

Բնութեան իրաւունքները չեն
 թիրախ կազմելու առաջարկը ու
 մտադրել-հանդիմանել ջնտուրեման
 եմբարկուիքը, երբ ինչո՞ւն
 յառձեռնութեմ մը կազմուեցաւ,
 որ պիտի ռուսաւանդէր եւ վա-
 ռանիկէ զայն: Յետոյ ֆրանսե-
 լենի պիտի թաքցանուէր եւ պիտի
 եմբակաւորէր առկայաւ իշխա-
 նութեան: Լաթունիական միութե-
 թունը մը կ'ալ որ պիտի կազմա-
 կերպէ հանգստեան, քանադա՞նտ-
 թիրանիք, նախ հատուածներու
 մէջ կոխադա՞նք սեր մը ստեղծելու
 եւ յետոյ վտառ պահելու հա-
 լաւ հայրենիքի զայապարար:

Միութեան Կարգութիւնը ան-
աջիկն առթիւ պաշտօնապէս
հաղորդակցութեան մէջ պիտի
մտնէ դարգութիւն Ազգ. իշխան-
ութեանց հ. պաշտօնական մար-
մէկներու հետ, ժամ առաջ իրա-
վանացնելու համար Անուկիւի
համայնքին բաղձանքները:

Հայերը Պորտոյի մէջ

Պատշաճ կը գրեն մեզ.—

Այս տարած ընդհանուր տեղեկությամբ Տրուսիայի հարավարևմտյան հերթ առնելով հարկահավաքներու մասին հիմա միայն ըստի որ, հարկի վճարողները հարկերը Տրուսիայի մեջ չէր գումարի մտնում, բայցև 70-75 հարկեր որոնք հ'առնալով ինչ գումարիս արդարահանում էին. մեծ քանակությամբ 1865 թվականին 20-25 ֆրանկ համարյա գործին մանրուխտն էր կամ համարյա Միմանախտն քանակությամբ երկրի տնի երե, իրեն ամբողջի երե 8-10 հարկերուս արդարև հարկը ինչի մեջ հավանաբար Տրուսիայից արդարև անմասնացի, մարդուսն էր. արդեմ էր Վիլկեյի ընտանիքներու մեջ ևս կեսարացի երկու որդ երկուս արդարև:

Հագիւ քանի մը Հոգի թուրքերէն
կը խօսին, մէնէք Պէյրութէն Հասած
չորս նորիկներ, սրտոց երգութիւն ան-
ցադեղուն խնդիրը կարգադրուեցա-
ման ժողովարութիւններով, իսկ Մասա-
ժուէրէն Համար ալ դիմեցին պիտի
ըլլան իրենց Հայրենակից Պ. Աշարհ-
Քէնտրիանիսի կողմէ, որ շատ օգուտ-
կար եղած է հարգութիւն

Յոյս կայ որ կարենանք ատեգծել
ընկերային հաջող շրջանակ մը, հակա-
ռակ քանի մը անհատներու անխոհեմ
քաղաքական Կ. Գ.

U. 9.

Ընդհանուր պահպանման տնօրէն Գ. Երսիկ թերթի մը յայտարարած է. «Օտարականները քիչ թիւով մասնակցեան զործարարին, որովհետեւ դիտելն իրենց զաւրիքը, անոնց արդէն հարմարեց զորք ի նկատման, այս անգամ օրէնքն ալ զուարիկով նկատուելին»:

Կառավարութիւնը ընտնութեան ձեռնարկած է Սէն Տընիի հա. մասնավոր քաղաքացիութիւն մէջ, ճշտելու համար անոր պատասխանատուութիւնը գործադրութիւն օրը յիշեալ շրջանը պատահած ան. կարգութեան մէջ:

Նայեալով ընտնութիւն կը կատարուի լաուելին քաղաքացիութիւն ուղղակիէն մասին: Լաուաւարք անոնց իրենց պաշտօններն են պիտի հրատարակուին: Սիւրենի մէջ բաւարար ծաղկաբերէն սպաննորդ. քառ Է ճարտարագէտ Լաֆօս, որ կը պնդէ թէ ինքնապաշտպանութեան համար զինք պարզած է: Երկրպիտան Տօրիո տակաւին բանտ օր կը մնայ իրեն: Կատարակ արտաքսանեալ եւ հին պիտի պատուի մինչեւ հաջորդական զատուորէն ընտնութեան արդիւնքը: Պետական բժշկիչ Տօրի, ժողովք անոր ի գործըրը, Գործարարութիւն մասնակցող օտարականներն մէ մասամբ Խալպային են, որոնք զատարակ յանձնուած են: Երկէ ե. առիթ օր նոր ձեռնարկութիւններ տեղի ունեցան: Տեղ տեղ կարգ օր բանտարկներ կը շարունակուին զործարարութիւն: Լիփա այս ալ փորձ ցառած եւ խաղաղութիւնը վերանստ. տատառած է:

Գաւառական Լիփի մէջ 84 թղապատական պաշտօններն իրենց զորքէն հանուած են: Սէնի թիւի մէջ մնաւոր զորքանք օր զուգահեռ փախուց եւ, իրեն բողբ 24 ժաման պորտադուլին դէմ, որով բոլոր բանտարկները զուարթ մնացած են: Գործարարները ընտանեցով պիտի առնէ զործարարները:

ԽՅՅԱԿԱ ՍԻՅԻ ՓՈՅՏԻՑ ԳՈՍԿԱՆՈՒՅՈՒՐ

Ջարդարաբուխի ցուցահանդէսը երկարաձգելու կամ յառաջիկայ շաբաթին վերաքալալու մասին կատարուած դիմումները կը թուի թէ անհետեւանք պիտի մնան եւ մօտ օրէն քանդուի աշխատանքները պիտի սկսուի: Ամէն ատու պիտի փնջուին Լիփալի իտալականի չորս աշտարակները, Արեւմտեայ Գ. կամօրթին վալի խնտութիւնը, յետոյ ֆրանսական ու օտար տաղարարները: Փախուցին 15 օր վերջ Սէնի երկու եզերքներուն վրայ կազմերն ու իրաւունքները պիտի վերսկսին իրենց բնականն երկրակերպ: Ամ. բողբական քաղաքացիութիւն 6-8 ամիս պիտի տեւէ: Փուլուցին հա. մար օրական 2—3000 քանուր պիտի աշխատին, այսինքն ամբանք որքան կ'աշխատէին շինուած առեւի: Բաքի խմանակներն եւ ապա. կիզկէններն, որոնց համար մասնագէտներ պիտի զործածուին, մնացեալ մասերը պարզ բանտարկներ պիտի փոխեն:

Ի՞նչ պիտի լրջան շինութեանց համար զործածուած առաջն. ներքե Տօրա աշտարակներն եւ քանի որ իրադիւն շէնքերն զատ միւսները շինուած են ինիլին: Նիւթիցով որոնք պիտի փնջանան: Փայտայտն ու երկաթիցով փարձեով անտան ըլլալով, իրենց տեղերն ալ պիտի դարձուին, այնպէս որ ծախու. շատ քիչ բան պիտի մնայ:

Խնդիր է թէ այս ցուցահանդէսէն ի՞նչ պիտի մնայ: 1878ի իմրեցալից ցուցահանդէսն յիշատակ կը մնայ Թրքաւանքոյի հակա շէնքը, 1889էն՝ էյփէի աշտարակը, 1900էն՝ Աղեւանքը Գ. կամօրթը եւ կ'ան ու փքրի փալէները: Եր կարծուի թէ Զորգիայի եւ մար փարթի քաղաքացիութեան տաղարարները պիտի մնան այս անգամ:

ՄՈՒՍԿԻ ԽՆԴԻՐ

Շօրաբով ժամ Լուսմօնը, Խաթիւնի, որ Ազգերու Դաշնակցութեան խորհուրդին կողմէ պաշտօն ասանձած էր ընտնութիւն կատարել: Մուստի շրջանին Թուրքերու կողմէ տարաքրուած թքիւ. տոնեաներու մասին, առիթ օր Մարտիկային շղջեալ: Նստաւ եւ Մուստի պիտի համի մատուց վերջերս իրեն կ'ընկերանան զօր. Ժաք (Չեխովսկայ) եւ զօր. Սիլվէա (Սլաւիլայցի): Թուրքերն ալ իրենց կողմէ ձեկաւ փաշան պիտի զոյն զոյն զարձակ:

ՏԻՄՈՒՐ ԲԱՐԻԵ

Կինեմէն օր ցրեմ մեզի— 10 Հոկտ, շաբաթ օր տեղի կ'ունենար հայ դաղթականներին Մարաշի Գ. Յովնան Բիթլիսեանի հարմարեցը: Գինեման ժամը 4ին տաններին Մարաշի Ներկիցեան, անուանացած եւ երեք զաւակներն ունի. օգտուելով իր բարեկամ Արարանի հարա. նստանք գտնուելէն, յիշալին տունը կ'երթայ եւ կը յարձակի անոր կնոյ վրայ օր պաւկած էր իր երեխային նստ: Կինը լեցապատառ կը փազէ մինչեւ հարմարեցը տունը եւ լուր կ'ուսայ ամուսինին, որ դաւանի երկու հարաւաններով կանգնէ կը վրաբերէ Մարաշի: Արարանը բանտարկուեցաւ: Մարաշի վերջերս թիւին են: Գարուիք խորապէս վրդովուած է այս զէպէն, որ արձագանք գտած է տե. զական ֆրանս. մամուլին մէջ:

ԿԵՐԱՄԱՐԻ ԻՐ ՀԱՐԱՄԻ

Կերմանի ընդունեց զայնակցիներու աստարիկները Հոնոստան զաւրիքի մասին եւ. պիտի ընդունուի Աղեւան Դաշնակցութեան մէջ: Ե՛:

ՍԱՆԻՐ ԼՈՒԵՐԵ

Հայկան Պարտա ինք մամեմ— Օղանուրդ. Նօկէ, որ Փարիզ-Թէրան ամառաբերութեան ձեռնարկած է, առիթ օր ժամը 4ին Հալպէն մննչեցաւ: Պաղատա, որ հասաւ. ժամը 3.15ին, հաջորդ լուրջը ծանոթան կործով 5.00 մ 16 փայլեկներն:

Պարիսի օգանակարը Ամէլ տ խան խալիկներուն ալ վիշապուպէն ձեռքայ իյաւ, Գարայ ծանրով Թէրան երկրպիտ համար: Ծրնանալով Անքրուդանեան Լիփերութեան օգնան շոցեալայն սպասարարներն 180 հոգի գործադուլ բրին Հալպի մէջ, որով յիշեալ շոցեալներ անոյ օր իկցուալ Նիւ-Լուրք մեկնի: Փարիսէն ծանրորդ փոխադրող կառավարման ալ ըստ գրածան:

ՅՈՒՐԱԶԵՐ

Հ. Գ. Գեորգ Զալմեշ Խու. ին տեղակները ընդ. մարդի կը հա. փրուին զարբ քաղք իրիկին ժամը 8.15, 131 Faubg. du Temple. Metro Belleville:

Փարիսի Հայ Բժշկական Միութեան զատուարակ մարդը տեղի կ'ունենայ 21 Հոկտ. Տօրեւորթի գիշեր ժամը 9ին Ստիլէլ Սովալի մէջ, կը խառն Տօրի. Լ. Գրիգորեան Տօրեւորթութիւն եւ բժշկութիւն, Նի. թիւ: Գր:

ՖՐԱՆՔԻՆԻ ԶԻՒՄԵԼԱՅԵ

Le Foyer Francais ընկերութիւն կազմակերպած է Հայերու հ. մար ֆրանսեան լեզուի իր դրու. Խաջը, որ կը օրով շաբաթ երկու անգամ. շոքերեցին եւ շաբաթ իրիկները ժամը 8.45էն մինչեւ 10. րի: Քիւստ 23ի խաղաղարկն մէջ Բու. Cujas 23, Métro St Michel կամ Odéon): Հետեւի ցակացորդները կը հրաւրուին երկրպիտ անէն շոքը. շաբթի վերջուր կ'արձարան:

ԹԱՏԻՐՆ

Թատերակ երեկոյթի պատի: Բաւարացի ԵՄԻՒԼԱՅԻՆ ՓԼԻՄԻՆ ԼԻՍ ՏՐՈՒԼԻՍԻՆ ԿՈՒԼԵ 17 Հոկտ. Շաբաթ ցիշիւ ժամը 8.45ին Salle des Sociétés Savantes մէջ 8 rue Danton

Պիտի Ներկայացուի:

ԶԱՐՈՐ

Երկրպիտի զուտ օրդորներն տաւճ արար, որան վերջին արարը բարեկեան եւ հոգեկեան կողմէ կը մասնակցի Տիլիկներ Միւրուշ Կիլեւանեան, Լարեի Տերուան, Միւրուշ Նշանեան, Օր. Աղեւի Սեփեան: Գարուիք Տօրա Նշանեան, Ար. Ժան Նաթիկեան, Տաւան Սարեան եւ Մարեան:

Բնաւորութիւն Երկրպիտի եւ Տօրա Նշանեան:

Մարի տոմարու գիները 50—20—10—5

Տոմարու համար Մատնա խուլիքի գանձապահ Գ. Աղեւիկ Համ. բարձրութեան 53 rue Fbg. Montmartre, բոլոր Հայ Զաւարանները, եւ երկրպիտան օրը Թատերի կիլեւ, ժամը 7.45ին:

Կարգապահութիւնը պահանջուած է

ԿՐ ՓՆՏՈՒՈՒ

Կը փնտուի Մարաշի Երեքի Ստեփանեան օր փնջիւր Հալպէն Մարաշի յետեւ Եր. Տերկապէն Միւրուշ Միւրուշիկին 110 Rue Chambarre. Bois Colombes (Seine):

Պարիսի Ստեփան Աղեւիկ կը փնտէ Պարիսի Պարիսի Զաւարեցանեան, տեղեկները՝ Նշան Դարբինեան, Candine Grammont, Chambre 16 Pont Chery:

Մարիկայի Պարտա Մարեկեան կը փնտէ երրորդը Գեորգ Մարեկեան, 13 ասեկան, Հարբ անուր Սարգիս, մար Խալպէն: Մարիկայի որդա. տեղեկն մեկնէ մէջ ըլլալ կը կարծուի Տեղեկները 24 Rue de la Orai Berchem-Anvers Գ. Մար. Երեմի:

ՀԱՅ ԼԵՂՈՒ ԵՆ ՀԱՅ ՄԵԼԱՅՈՒՐ

Պարիսի օր երկու Հայ ասեկայի օր արձարանի ժամը անի Հայերի, Հայ արձարանի եւ Հայ Զաւարեցան Գրան արդու, փոխադրան:

17. Rue Lacépède

զիմի Իրեն անձամբ կամ դրուար: Professeur Armenien անտեմ, Զ. բողբի Հալպէն:

ՏՕՔԲ. Ս. ԹԵՐԻԶԵԱՆ

35 աստուս փորձաւոր բժիշկ

Ամէն երեքշաբթի, կինգշաբթի եւ շաբաթ օրերը ժամը 2-4 կը գտնուի Dr. Kraiss Polyclinique de Belleville-ի մէջ, 160, rue St. Maur, Belleville: Ուրիշ տաններն տեղի:

Կր. արմանէ մեկնուր եւ պոտիկներու ամէն տեղի: Ներքին եւ արտաքին հիւանդութիւններ, ինչպէս նաեւ կանանց յատուկ անհատաբարութիւններ:

Հոգածու ինձամբ եւ արագ դարմանում:

Métro: Belleville. Tél. Roquette 01-84

Տեւի հիւանդներու այցելութեան համար զիմի վեր. յիշեալ հասցէին եւ կամ գրել 6, rue Villa Angelle BRUNOY (S. et O.).

ՏՕՔԲ. Լ. ԳՐԻԳՈՐԵԱՆ

ՄԱՆՈՒԿՆԵՆ ՆԵՐՔԻՆ, ՄՈՒԲՈՒՆԵՆ ԵՎ ՎԵՆԵՐԱԿԱՆ ԼԻՒԵՐԻՏԻՆԵՐ

126, rue du Faubourg St. Denis

Métro: Gare de l'Est Téléphone Nord 84-04

Ընդունելութեան ժամեր, Ամէն օր 4—7:

Կիւրակ օրերը ժամը 9—12

Ուրիշ տան մամուլութեամբ:

ՀԱՆԻՐԱԿԱՆ ՀԱՅՈՒՆԱՆ ԶԱՏԱՐԱԿ

“ՊԱԹԻՍՐ”

15, Rue Lamartine Métro: Cadet կամ le Peletier

Արեւելեան եւ Տրանսկան համը կ'երկարուին. արագ եւ մաքուր պատարկութիւն:

ԱՐԱՍ ԹԱՅՆԱԿԵՆ

18, rue Claude Vellefaux

Paris, ՄԵԹԵՐ Combat

Կ'երկարուի ամէն օր մամուլութեամբ:

ՍԱԿԱՐԱՆ

15 Հոկտեմբեր 1925

ԿՐԱՐԵՐ

Սիւրկին	108.20
Տօր	22.40
Մար (տեղ)	5.30
Թրքական Թղմ.	12.20
Թրք. ոսկի	94.
Մեկնելու	8.60
Լեվ	100 5 ատր 46.75
Տրախի	31.31
Լիւր	87.30
Պեյմ. ֆրանք	401.20
Քուրիք	429.
	111.

ՈՐԺԵՐՈՒԹԵՐ

Քրեւի ֆոնաի I	1650 ֆր.
a	II 1320 a
a	III 1250 a
Ռուսիկ երկր.	105.
Comptoir Parisien de Change	
et de Crédit	
80, Rue Lafayette	

Վանանց Իւ Արմոն:

ԴԵՐԶԱԿ

ԱՍՐՈ ԶԱՐԻՔԵԱՆ

51, rue de Seine ՄԵԹԵՐ Օսեմ Թիւթի. Ֆեյերա 59-57

Զաւարեցան Զաւարեցան

Հոկտեմբեր երկու տեղ յատուկ Ընդ. եւ ֆրանս. կերպարաններ:

Վիլլեր Ամբիւր

Ի հիշարութիւն յանաւորեցան արդ եւ ամէն օր 86ն մինչեւ Կերան ժամը 10. Բաւարեան եւ մեկ անգամ այցելութեան, անտեմ յանաւոր գործարար Հաւար:

Le Gérant: H. TEURNIER. Impr. Ch. Nercès—65, rue Pascal 184

(Հորեռն շարունակութիւնը կարդալ Դ. էջ)

ԵՐԿՈՒ ԽՕՍԶ

ՆՈՐ ՄԱԳԱՂԱԹՆԵՐ

Քաղաքների մամուլը ցնծություն կանչելով ողջունեց Լոբաթովի համաձայնությունը, որ կոչում է դարաշրջան մը կազմելու, ինչպէս կ'ըսեն:

Գրեցեալն թիւնքն Պատարկեալն է ի վեր, առաքին անաւա՛ր
 Եւստան կարեւոր դաշտաւոր էր իր կր ինքեօր. ուրբնից, Բնօճը ազ-
 օրեօրեանա՛ն, զիսկն տուին թէ Գեղեթեան անաւա՛ր մըն ալ,
 Կաճող Եւստանըստն էր սրտաւոր ինքն Լոճնիկն. նոր թիւակն էր,
 իր պատարկն, Իսկ Մտակալն ինքնա՛ն լոճ, անգլխակա՛ն աշխար-
 Կախող թիւնքն էր յաթնհինգն: Եմենն Բրիտանիա իր ուղան
 Եւստանըստն փայ զրա՛ Գեղեթեանն. լարեք Ներմանիա ի Խորհրդային
 Եւրոպան յաթարեթ թիւնքնը եւ յաշորեցա՛ն թիւցնքն Պախ-
 անի Եւ իր զիսկնիցնորն կարեւոր:

Այս բոլոր մեղսութիւններէն եւ իրարանցումէն պէտք է հետեւնին թէ՛ իսկապէս ամենախթանց քալ մը առնուած է իսաւարութեան ամբարշտութեան համար: Ոյ, անհոգ անգամ մըն ալ կը հաղորդանք թէ՛ աշխարհի Մեծերը այնքան մտահոգ են որ, վերլու-
նելու կը լուսեն նոր մագաղաններէ:

Փափոկորեն իմ խելի վրան համարեցի այն որ Գեորգիանիս իմ զիշխալն արտեսեալ իմ պարտաւոր չուտաստ զիմանելն եւ ժողո-
րդն մանակեցեալ հաւասարել հաւասար խոտելու, մինչ առաջ
հազար իմ ձեռք եւ միայն զիմանել իմ լեքը: Կերտաստատման
հոգեւորն, կրցալ հառադել Դաշակոյիկեցիքը, որ անխաղաղ պարսկ-
իկէրէլը: Թերեւս զիմանալ տեսանայ ճանն զեմակէլցի լիճան մասին:
Իմն ամենին կարեւորը, քաղի որ կը մտնէ Ազգերու Դաշակոյիկը:
Սեան մէջ իրաւունք պիտի ունենայ օրաւոր ունի արտակելու:
Իմանեմք այլ, իրականի միայն անոր զարաղաւոր յանձնաւորու,
Իմանեմք զաւստրոյնս Սպասկ, Ազգերու Դաշակոյիկին ան-
համարեալ իրաւունք ունիլ զանազան զարմարակներ իմոյնստըր:
Ուն: Հզօրաստութեան այս բարդորակնային լիճան լիովն օգտուե-
լան Անգլիա (Միշակեաց եւ Գաղտեմին) եւ Յրմաստ (Սուրիա-
նիւն) Գեորգիանի ոչ միայն իմ զաթակալարեւելն, այլ եւ անուարա-
կան հաւատարմի իմ զիշխալնս: Երկրպէս իմ կրտսար տեւել այս
երեսնական զիշխալը Դժ 70 միլիոն բնակչութեան երկրի մը հա-
մար, որ անգագար կ'ընայ ու կ'արտադրէ: Սեյմանմ արեւելքէն,
արեւմուտքէն եւ հարաւէն, այլ պիտուի իմ իմ կրտսար շնչել մեծ
ու ազօրի խաթակալաներու երկրամէջ օգտելն մէջ, եւ անախաղաղ
միջոց մը պիտի ամեն: Դաշակոյիկեցիքը, նոր համաձայնութիւններով,
զգեցնի մեծ ճանապարհակալութեան առկել պատ քաղել իրենց սան-
ժանորէն հաստար, թէեւ չափ ժաման ինչ հարաւորեալ-արեւելքի
լանին (Անատոլիա եւ Չեփոս Սլովաքիա): Իմ մասն հաւատարմ երկրի-
քը, քայլ քայլ շարունակ աւարի որդեւան մը, բացի իր քրտեպէլէն,
միջոց մը կ'առ իւր իշտուր եւ ցնակով պատաս. Իմ Այսպէս կամ
այնպէս, միայն զը պէտք է գտնուի, Գեորգիանիս պանահներն ու
Դաշակոյիկը, ուրի իր քաղմ/ հաւատարմ Անգլիա հայտնաւ անպատանաւ

Ապագայում լինանա՞ն Դաշինքը եւ յարակից զգւ ընթացքներ ստա-
դիւնը, Դաշինքիները կը ձգտեն միմեանք տառն ամառային
զգւն զիջքը խորհրդային Միութեան, եւ, աստիճան մըն ալ, Մ
անանձներն հանդէպ Լազարիան համաձայնութիւն տանխորք
մարմն մըն է Մոսկուայի համար, որ կը շնորհաւ զն Գերմանիոյ
կ'ըսէ շարի, իբրեւ վնասակար ազգայն ը' միջազգային հաւա-
քապարտելան տեսակէտով Ժանք ընտրէ Գերմանիան համար
Էպս ամենէն յոսար խորիքի, համաշխարհային չորհրդակո-
նքի զայնիցեան 1922թ-ի վեր, երբ իրենք ելաւ այլ յայտ, ը
զնիքն իրաւագոյնական գնահիլ զիպ օգտաւորութիւն զան, ի
արեւի ամառը Արեւելքը Արեւմուտքի զէ՛ն հանելու մտքով
զայ անասակար պալ զորան ը' կը ձախորի, զանէ երկար ժողով
մարմն Եւրոպային Միութիւնը նոր հիմնադրանք տա կենթադ-
րով, կըբաժն զայնաշխարհը եւ պայմանագրիներն ինքնով, եւ,
Իրիւսան է նոր աղաքակերպ քորանէ, Մոսկուայի զգւն հաստատ-
ան տեսակեան պատուարով զիպ, կ'աւանդ իրաւապարտական
աստիւք, ինչ չէ թէ պաշտպանական հաղաւթանքով:

ՆԱԽԴԱՐԱՆԻՆ, Ռուսաստանի ալիքի ֆոտոէ հաղորդ մը, լաւ-
 ընտրուած զաւաթակալներէն մը, Կապուտաճուր, քաղաքի մէջ, քանի որ տեսէ
 իր քաղաքաւոր բարձրանքները, այնքան որ համայնականութիւնն է. և ք
 տանքը տեսնելու հակառակորդները: Թերեւս որ ամենաւաղի քաղաքի
 մը կ'ընեն ծերակույցի Միացեալ Նահանգները, ճաղերը մը որ
 արտադրութեան վերջերս: Մենքերն ո՞րն թուրքի ժողովարար
 իմը, Կուզեմ օգտուիլ քաղաքի յարգանքներէն եւ պատու.
 Սեւ զաւաթակալը, և ինքնիկ ամուր պարտիկը իրենց տնտեսական
 ու եւ հաւաքելու: Ասերկիակի շքեղ սիւնակայանքն է. տնտեսական
 յարգանքն է: Եւ:

ԻՇԽԱՆ ՅՈՒՍԷՓ ԱՐՂՈՒԹԵԱՆ

ՄԱՐՈՒՆ

ՍԷԻՆ ՈՒ ՃԵՐՄԱԿԸ

Ուշագրավ է որ Խորհրդային
իշխանության արտասահմանյան
մոտենալիս երբ շատ ապել ուղ-
ղագրված և հարյուրիկ են, քան
բուն երկրի թերթիկ ու վարի-
ները: Այնպե Խորհրդային որ և է
թերթի, և պլուր առանձ, որ. ա-
յլում մի կարևորի մեջ, Խորհրդա-
պետ մ յոգտանալից, սիկվա մանր
մուկը նստակներու մեջ, անպից
անպառանդ, մատանանշուհներ,
սերկացուցներ կան:

Անաւատիկ Խորհրդային Հայաս-
տան մը, Սեպտեմ. 29 Թուակիր: Ա.
ռաջին էջ, խմբագրականին մէջ
կը կարդանք (գիւղական գոր-
ծունէութեան մասին): —

[illegible]

Նախնի թրվին մէջ, երկրորդը էջ,
 Դուռահարկան կենսւք, զլուխին՝
 Կախ, աշխատակց մը կը գրէ:—
 «Ծառուկ յանձնարարի լինելու Գ-
 ամառի (շնմ) աշխատանքների զազա-
 ւումը յետո, զինուորական կրթութեան
 րթըր մեր կուսակցային կազմակեր-
 ւութիւններում զգալիորեն թուլացել է:
 Եւ զազազգաւորներ մը զբաղւելն, այժմս,
 ան ընկերակցի կողմից նախ իսկ ժա-
 ւանաշատութեւն է Կամուսինը»

[illegible]

«ՅԱՌԱՋԱԻ ԵՌՐ ՀԱՍՑԷՆ

Յառաջիկայ Հոկտեմբեր 50ին Յառաջի խմբագրութիւնը եւ վարչու-
թիւնը կը վերադառնան նորահաստատ Մանկ տպարանը,

208 bis. RUE LAFAYETTE, PARIS (10e)

Եւր պիտի հրատարակուի այսուհետեւ «Յոսաֆ», բոլորովին նոր տառերով եւ ուրիշ բարեփոխումներով:

OF OF

ՅՈՒՆԱՍՏԱՆԻ ՀԱՅԵՐԸ ԿԸ ՏԵՂԱՀԱՆՈՒԻՆ

Հիշվե՛լ կառավարութիւնը Ալտամէ չէ տեղանանկ Գոգաւայի շրջ-
քանէ նայ գաղթականները: Այստեսանալի Միջպաշտօնի Դրասնանի
Ամէնէ նայ զաղխալայտոցն ի: Օճէլիւր ղիմա՛ն ձեռնանա իշխանու-
թանն, համայնաւ համայր այ տեղանանկութիւն պատճառը իմանա-
թարութիւնն ունըր ի: Գ ժառար ճեռնեալիւր յայտարարան չէ: —
Եւրոն տեղանանկութիւն չէ այլ փոխանակութիւն Խոտա գաւառող
քան զաղթականներու: Ինտ: Այստեսանալի Թիւր իտրանգամ չէ կարճ
գամանակի մէջ Սիւանի կիսրտանանկ Թոպալիւր շրջանի 3000 յայ
գաղխալականն, որոնք պիտի փոխանակուին Դոն իւրով Գոտտապի
քան: Գաղթականներու չեաւ:

9. Փարսուր խոտապահ է Գոգնախի գիւղիչին տնտեսաբնուած իւր զաւթիկանները բնծառաւ ինքնաբարձրով փոխադրել շարժալի վրայ. առեղծ հոն պիտի պաշանն միջեւ զոգնեմուն հասնելը: Լսողն իւր պիտի հասնի 1500ի: Այնքին տոնիկեանն զառաւ ինքն իր զմեռնով ի վրայ, որոշաւն է երեք հազար իւր զաւթիկանն փոխադրել շաւառան, որոշն ամբողջ տնիւքերը պիտի ինչպէս ինչեւ խոտափարութիւնը, իսկ ինչեւսն է զալիւ 3000 Գոնտողի Գոյնեղը փոխադրեմուն նախեբերը պիտի ինչպէս սովնեթանն իւր զաւթիկանութիւնը: Այս 3000 լեւն շտապեմուն ինչեւս յալիտ ինչեւս Սեպահիկէն, Գափայալէն և Տեւտ Երսէնն պիտի շաւառանն:

Նոր տողմիւրեւանց համաձայն, հելլէն կառավարութիւնը պայ-
ման դրած է նախ Թրակիոյ և լեւոտոյ Մակեդոնիոյ հայ զաղթական-
ները փոխադրել Հայաստան:

Արեւմտեան Միացեալեան շրջանէն կ'ենթանէ եւ ներկայումս գիւղերու
այլերը ամբողջութեամբ կը տեղահանուին ըրողորդին անանիակ
պաշտէր: Կառավարութիւնը եւ կ'առնէ խաւապէս անոնց արուած
ծէպանքերը: Բաղթականները անապարանք եկած, կէս արեւոքը կը
խախեն իրենց ձեռքը ունեցած արտաբեր, որովհետեւ բնիկները ա-
րեւելէն օգտուելով 35-40 տարեկանէն առկա չեն տար, օրինակ, Ե,
խաւապարանի ջրէկէ, ու ամբողջար 80-90 տարեկան ինտեւ-

Գաղաթյալէն կը դընտ թէ ոտաթկանութիւնը բոլոր հայ աշխրհում
ուսանիկները պահանջած է յայտնած է որ բոլոր հայերը անի-
պաշտ պատարտութեամբ է ըլլան՝ ղէպի Ռուսիա մեկնելու համար
արթնականներու անասունները ծխախոտները և անասուններու յիւ-
ստանի պատանիները բոլոր ինչ է և ինչ:

Սկսելով ինչի էլ ձայն դարձրեմ ապա կարողությունս կորցնեմ, և ձայնս չեմ կարողանում հարկադրել ինքսիցս և իմ ժողովրդիս վրա, և ինքս չեմ կարողանում մեկ էլ գտնուիլ ես և ինձ մասով օգնել ինքսիցս և զառուկերությունս դիմում իմ արեղան իմ հրաշքացն բռնկվող խոտացող և անհրաժեշտ լինալով տալ իմ անդամս 9. Ժվերելի կարգադրություններն կ'ընեն կարողանալներ առաջադասելու համար 1. 4. Ուրալ հանգանակություն ձեռնարկում ինքսիցս օգնություն հասցնելու համար սեղանանում գաղթա-
նականություն:

Պոլսյն հայ գաղթականները
 Պոլսին երևան մեկնելիք ջաղթականներու. մեկնուսի պատրաս-
 տութիւնները զոգիւր լրացած են. թուրք կառավարութեան վճար-
 ելիք տուրքերը կարգադրուած են 300 հոգի որոնց անցագրեր
 պարտաւան առընդ, ճամբար պիտուի ելլան շուտով. Աստուծոյ պիտուի հե-
 եւի 350 հոգիորդ երկրորդ կառավարան մը:

Զիշերին Փառիկ կուգայ

Ս. Հ. Գրիգորյանն արտաքին գործավար Գ. Չիխլիրյին Գրչիկեն
պատվով վրասացին, որ զեղևունեցաւ զերման տեղական իշխանու-
թանց կողմէ։ Զիշերին փութագ յայտնած է տեսնուել Ֆրանսայի
տաքին նախարար Գ. Գրիսիէ նետ եւ մօտ օրէն Փառիկ կը
տառի։

(Հարկերու շարունակութիւնը կարդայ Դ. Էջ)

Դուք քոյր զանք և մտածե՛նք
Մ. Խաչրիկ

Le Gérant : H. TEURNIER.
Ch.Nercès—65, rue PascalPar

2

